

Kapitał

POLSKI gospodarka > samorządy > nauka – innowacje

ISSN 2544-462X

str. **6-7**

**Powiat Wrocławski
po raz kolejny,
zdobył I miejsce
w Rankingu Finansowym
Samorządu
Terytorialnego w Polsce.**

Roman Potocki, Starosta Wrocławski mówi,
co zdecydowało o tym sukcesie.

str.

8-9

Francja i Polska powróciły na drogę ożywionego dialogu politycznego i strategicznego - rozmowa z Frédérikiem Billet, Ambasadorem Francji w Polsce

str.

26-27

Nasi klienci coraz częściej korzystają z rozwiązań sprzężonych: łączą fotowoltaikę z pompami ciepła i magazynami energii - mówi Prezes E.ON Foton Sp. z o.o. Michał Skorupa

str.

36-37

W ramach Podlaskiego Pakietu Gospodarczego przekazaliśmy na pomoc firmom prawie 220 mln zł - mówi Artur Kosicki marszałek województwa podlaskiego

NOWY ROK, NOWE POSTANOWIENIA...

WYBIERZ SZKOŁĘ FRANCUSKĄ

DLA SWOJEGO DZIECKA!

Czy wiesz, że Szkoła Francuska w Warszawie (LFV) to nie tylko szkoła dla Francuzów? Polacy są obecnie największą grupą narodową wśród naszych uczniów!

Już dziś odkryj atuty naszej szkoły:

- PEŁNA OFERTA OD PRZEDSZKOLA DO LICEUM dla dzieci od 2 do 18 lat
- WIELOKULTUROWE ŚRODOWISKO EDUKACYJNE (ponad 45 narodowości)
- 5 JĘZYKÓW W PROGRAMIE NAUCZANIA (francuski, polski, angielski + hiszpański i niemiecki)
- OBYWATELSKA I ŚWIECKA EDUKACJA z naciskiem na edukację dla zrównoważonego rozwoju, tolerancję i wymianę kulturową
- BOGATA OFERTA ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH (zajęcia artystyczne, językowe, sportowe, informatyczne, kulturalne...)

Specjalne programy:

- Międzynarodowa sekcja języka polskiego
- Program powitalny dla dzieci niefrancuskojęzycznych

Zapraszamy na
www.lfv.pl

lub skontaktuj się z nami:
info@lfv.pl, (+48) 22 616 54 00

Temat wydania

str. 6-7

Wyjątkowo trudny, ale udany rok Powiatu Wrocławskiego

Gospodarka

Czy firmy w Polsce są społecznie odpowiedzialne?	5
Nasze dwa kraje powróciły na drogę ożywionego dialogu politycznego i strategicznego	8
Jak się robi interesy we Francji	10
Inwestorzy znad Sekwany stanowią ważny element polskiego sukcesu gospodarczego	11
ORPEA zmienia standardy opieki długoterminowej nad seniorami	12
Od prawie 25 lat dzielimy się doświadczeniem	13
Najlepszy polski inwestor we Francji	14
Sednem każdego sukcesu jest odpowiedni dobór ludzi	15
Znakomita lokalizacja to znak rozpoznawczy naszej sieci	16
„Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa” – finał konkursu filmowego KRUS dla młodzieży	17
Chcemy, aby nasi pracownicy byli zadowoleni i dumni z miejsca pracy	18
3. edycja gali „Odpowiedzialny i Przyjazny Pracodawca”	20
Społeczna odpowiedzialność biznesu w Lidl Polska	21
Strategia ESG – ważny trend na rynku finansowym	22
Velvet inspiruje, a uczniowie szkół podstawowych podejmują Ekowyzwania	23
Grupa Raben z kolejną nagrodą	24
E.ON Foton firmą o jednym z największych doświadczeń w obszarze rozwiązań OZE w Polsce.	27
Roboty wspierają przemysł w kryzysie	28

Samorządy

Inwestycje wbrew pandemii	29
Kapitał ludzki jest źródłem sukcesu naszego miasta	30
W Mikołajkach odbył się VI Europejski Kongres Samorządów. Współorganizatorem wydarzenia był samorząd województwa warmińsko-mazurskiego.	32
„Okrągły stół” rządu i samorządu na Mazurach	33
Podstawą naszego sukcesu jest urzeczywistnianie idei samorządności	34
Mimo pandemii to był do bry rok dla Podlaskiego	36

Wydawca: Prasa Dolnośląska – Marcin Prynda | ul. Zyndrama 20/11, 50-202 Wrocław, tel. 71 712 73 30 | redakcja@kapitalpolski.pl, www.kapitalpolski.pl
Opracowanie redakcyjne: Magdalena Chrost, Agata Garstecka, Anna Gawlak, Magdalena Gryczke, Radosław Nosek, Marcin Prynda, Ryszard Żabiński

Reklama: kom. +48 608 208 359, +48 609 616 609

Opracowanie graficzne: GoldenRocket Skład: Via Media, Andrzej Kałuża Druk: WIDOKI Piotr Przybylski

dodatek informacyjno reklamowy

Partner wydania

Odpowiedzialność - jak trudno ją dźwigać

Już po raz kolejny na łamach „Kapitału Polskiego” gościmy Ambasadora Francji w Polsce. W obszernym wywiadzie Frédéric Billet zwraca m.in. uwagę, że francuska obecność gospodarcza w Polsce jest niezwykle zróżnicowana i zrównoważona. Zainteresowanie inwestorów francuskich Polską w żaden sposób nie ucierpiało z powodu obecnego kryzysu. W Polsce działa blisko 1 500 firm z kapitałem francuskim zatrudniających bezpośrednio ponad 200 000 osób i stanowiąc poprzez swoją działalność kluczowego partnera dla wielu polskich przedsiębiorstw.

Przedstawiamy również czołowe francuskie firmy działające w Polsce, ale piszemy również o tym jak robić interesy we Francji i jak sobie z tym radzą polskie firmy.

Byliśmy na Europejskim Kongresie Samorządowym (6-7 grudnia), który odbył się już po raz szósty. Tym razem jednak nie na Małopolsce, gdzie organizowano go pięć razy, ale w Mikołajach w Warmińsko – Mazurskim. Pierwotnie Kongres był spotkaniem samorządowców, które organizowano podczas Forów Ekonomicznych. Jednak zainteresowanie ta inicjatywą było tak duże, że postanowiono z niego zrobić samodzielne wydarzenie.

Tradycją wydarzenia stał się już udział gości licznych gości z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Tak było i tym razem. Hasłem przewodnie to jak odbudować lokalną gospodarkę po pandemii? W sumie zaplanowano 70 debat dotyczących m.in. zdrowia, finansów, transportu publicznego i zrównoważonego rozwoju.

Jednak najważniejszym wydarzeniem Kongresu było przedstawienie wyników dorocznego Raportu Finansowego Samorządów. Powiat wrocławski już po raz kolejny zdobył w tym zestawieniu pierwsze miejsce w kategorii powiatów ziemskich. Szerzej na ten temat piszemy w „Kapitale Polskim”.

Przedstawiamy również sukcesy województwa podlaskiego, dla którego mimo pandemii, był to udany rok. Może też i dlatego, że samorząd województwa już od początku jej wybuchu, przyjął aktywną postawę chroniącą i wspierającą służbę zdrowia i biznes. Przygotowano Podlaski Pakiet Gospodarczy, a w jego ramach przekazano na pomoc dla firm prawie 220 mln zł. Były to dotacje na kapitał obrotowy, pożyczki, dofinansowanie do wynagrodzeń, bon antywirusowy. Pomoc trafiła do 11 tys. przedsiębiorstw, dzięki czemu uratowano blisko 19 tysięcy miejsc pracy.

Warto zapoznać się z wynikami 3. edycji gali „Odpowiedzialny i Przyjazny Pracodawca”, które przedstawiamy w naszym magazynie. Celem zainauguowanego w 2019 r. programu jest wyróżnienie przedsiębiorców, którzy zaangażowali się w wprowadzenie Pracowniczych Planów Kapitałowych w swoich firmach. Dzięki takim programom można uzyskać przywiązanie pracowników do firm, w końcu pracodawcy poprzez PPK wspierają podwładnych w długoterminowym gromadzeniu oszczędności. Określenia „przyjazny” i „odpowiedzialny” pracodawca są więc tu jak najbardziej na miejscu.

Tak się złożyło, że dużo piszemy w „Kapitale Polskim” o odpowiedzialności: za pracowników, za finanse publiczne samorządów (patrz sukces powiatu wrocławskiego) za firmy zagrożone upadkiem przez pandemię (np. Podlaski Pakiet Gospodarczy). Dobrze się złożyło, bo odpowiedzialność, zwłaszcza w trudnych czasach, bywa nieraz ciężarem nie do udźwignięcia. Tym bardziej warto przedstawiać tych, którzy mogą temu podolać.

Zapraszam do lektury Kapitału Polskiego!

Redaktor Naczelny
Ryszard Żabiński

Czy firmy w Polsce są społecznie odpowiedzialne?

Na to pytanie przynosi nam odpowiedzi najnowsze badanie Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej, CSR w praktyce, które przeprowadzone zostało już po raz szósty. Tym razem poza pytaniami dotyczącymi obszarów, w które angażują się firmy oraz zarządzania tym tematem w organizacji,

ankieta została poszerzona o kilka zagadnień z obszaru zmian klimatu.

Najczęstszym powodem, który motywuje przedsiębiorstwa do podjęcia tematu CSR w organizacji jest kwestia wizerunku. Od początku prowadzenia Barometru ta odpowiedź jest najczęściej wskazywana przez przedsiębiorców (pomiędzy 65% a 75% wskazań). Drugim powodem jest odgórna polityka grupy, a dopiero na trzecim miejscu pojawia się kwestia potrzeby prowadzenia biznesu, w sposób zrównoważony z poszanowaniem środowiska i społeczności. Jeśli chodzi o rozwój CSR w naszym kraju, to coraz większe oczekiwania są stawiane rządowi i rozwiązaniom na poziomie legislacyjnym. To one są uznawane przez 30% respondentów za kluczowe w procesie rozwoju CSR w Polsce. Z kolei wśród czynników powstrzymujących nowe firmy do angażowania się w ten obszar, najczęściej występuje brak wiedzy, czy zrozumienia i chęci zaangażowania wśród pracowników, ale też wśród członków Zarządu, co jest o tyle niepokojące, że to właśnie kierownictwo firmy powinno wyznaczać ambitne cele i uczestniczyć w budowaniu strategii przedsiębiorstwa, która w obecnych czasach nie może nie uwzględniać kwestii środowiskowych, czy społecznych.

Przyglądając się wynikom z ostatnich lat, możemy dostrzec, że obszar CSR ulega pewnej profesjonalizacji. Coraz więcej firm (64% w 2021 roku, wobec 54% trzy lata wcześniej) działa w oparciu o wcześniej opracowaną strategię, a także raportuje swoje działania (63% obecnie, wobec 45% w 2019). Sprzyja temu również coraz częstsze tworzenie dedykowanych działów CSR w firmach, czy pojedynczych stanowisk w ramach działu PR czy HR. Stopniowo rosną również nakłady finansowe przeznaczane na działania CSR. Nie są one znaczne, ale już co piąta firma rezerwuje w budżecie powyżej 100 000 zł rocznie.

Patrząc na konkretne działania firm, to najczęściej angażują się one w projekty na rzecz swoich pracowników (88% respondentów), choć warto tu podkreślić, że spora część tych aktywności wchodzi również w zakres polityki HR prowadzonej przez firmy. Chodzi o rozwiązania związane z dodatkowymi benefitami socjalnymi, czy

rozwijaniem kompetencji zawodowych. Niepokojący jest dość niski odsetek firm, które prowadzą programy wolontariatu pracowniczego (40% w 2021 i 49% w 2019), choć na spadek mogła mieć również wpływ pandemia. Drugim obszarem, w którym firmy najczęściej prowadzą działania, to społeczności lokalne i środowisko (84%). Szczególnie ten drugi aspekt zyskał w ciągu kilku ostatnich lat na znaczeniu. 83% respondentów ogranicza zużycie surowców, a 77% prowadzi działania na rzecz ochrony klimatu. Natomiast mniej firm (84% w 2019 i 64% obecnie) angażuje się w działania stricte charytatywne i filantropijne. Widać tutaj zmianę priorytetów i nastawienia firm do CSR, choć z pewnością i pandemia wpłynęła na takie postawy, gdyż część firm musiała ograniczyć wydatki i relokować zasoby do innych działań. Na trzecim miejscu są działania prowadzone wobec swoich klientów (76%) i tutaj są to głównie aktywności z zakresu rzetelnej i otwartej komunikacji, a także badania satysfakcji klientów. Na ostatnim miejscu są aktywności prowadzone w stosunku do dostawców i partnerów biznesowych (61%), choć w stosunku do wyników z 2019 rezultat ten się poprawił o blisko 20%.

Tegoroczne badanie było poszerzone również o pytania dotyczące walki ze zmianami klimatycznymi. Już teraz 62% ankietowanych zauważa wpływ zjawisk spowodowanych zmianami klimatu na prowadzoną działalność, a kolejne 32% spodziewa się ich w ciągu najbliższych 10 lat. 77% badanych prowadzi działania mające na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, głównie w zakresie polepszenia efektywności energetycznej, czy optymalizacji transportu.

Ciekawe wyniki przynosi również część badania prowadzona przez HAVAS MEDIA GROUP Polska, która badała konsumentów i ich postrzeganie tematu CSR. Mimo tego, że jedynie 1/3 ankietowanych spotkała się z tym terminem, to jednak blisko połowa unika kupowania produktów firm, które mają negatywny wpływ na środowisko lub społeczeństwo, a według 67% respondentów firmy są etycznie odpowiedzialne, by działać bez szkody na otoczenie.

Spółeczna odpowiedzialność biznesu w praktyce

Badanie CSR w praktyce - barometr Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej przeprowadzone było w listopadzie 2021 na grupie 93 firm. Jego integralną częścią jest badanie HAVAS MEDIA GROUP POLSKA przeprowadzone w listopadzie 2021 na próbie 1066 dorosłych Polaków.

Najczęstszym powodem angażowania się firm w działania CSR jest **chęć wzmocnienia wizerunku (72%)** oraz **odgórna polityka firmy (60%)**.

Już blisko **2/3 firm** posiada strategię CSR.

Co piąta firma wydaje na działania CSR powyżej **100 000 pln** rocznie.

Najczęściej firmy podejmują działania na rzecz swoich **pracowników (88%)**, a najrzadziej wobec **dostawców i partnerów (65%)**.

2/3 konsumentów nie zna pojęcia CSR.

45% konsumentów unika kupowania produktów firm, które mają negatywny wpływ na społeczeństwo lub środowisko.

2/3 firm uważa, że zjawiska wynikające ze zmian klimatu już teraz wpływają na ich organizację, a **72% podejmuje działania** mające na celu walkę z globalnym ociepleniem.

Francusko-Polska Izba Gospodarcza jest organizacją pracodawców, która zrzesza blisko 400 firm francuskich i polskich. Coroczne baranie CSR w praktyce pokazuje obszary największej aktywności firm, a także sposób zarządzania tematem zrównoważonego rozwoju w organizacji.

www.cci.fr.pl

Wyjątkowo trudny, ale udany rok Powiatu Wrocławskiego

Mijający rok 2021 okazuje się być ekstremalnie trudny, również dla samorządów. Pandemia nie zwalnia, inflacja szaleje, pojawia się coraz większa niepewność w działalności gospodarczej. Nawet jeśli w całym 2021 roku, wzrost gospodarczy Polski sięgnie optymistycznie prognozowanych 5%, to i tak sytuacja finansowa samorządów nadal będzie trudna. Wpłyną na to projektowane zmiany podatkowe PIT i CIT, które znacznie obniżą samorządom dochody budżetowe z tych źródeł.

Mimo tych nadzwyczajnych wyzwań i zagrożeń Powiat Wrocławski radzi sobie nadspodziewanie dobrze, można nawet

powiedzieć, że pod wieloma względami był to udany rok. Roman Potocki, starosta wrocławski, zwraca uwagę, że pandemia nie spowolniła działań administracyjnych urzędu, o czym świadczy wzrost liczby prowadzonych spraw. Kontynuowane są ważne inwestycje Powiatu m.in. w obszarze infrastruktury drogowej, zainicjowane zostały nowe działania na rzecz poprawy ochrony środowiska. Dzięki strategicznemu zarządzaniu, nawet podczas pandemii, Powiat potrafił wykorzystać szanse rozwojowe.

Spektakularnym sukcesem Powiatu Wrocławskiego było kolejne już zwycięstwo w Rankingu Finansowym Samorządu

Terytorialnego w Polsce za 2020 rok. 6 grudnia br. podczas Gali VI Europejskiego Kongresu Samorządów w Mikołajkach nagrodę z rąk wicemarszałka województwa dolnośląskiego Macieja Krzyżanowskiego odebrał starosta wrocławski Roman Potocki. Starosta zadedykował nagrodę swoim pracownikom. Więcej o tym sukcesie Powiatu Wrocławskiego piszemy w publikacji obok.

Znani z dobrych i bezpiecznych dróg

Znakiem rozpoznawczym Powiatu Wrocławskiego są więc inwestycje, a zwłaszcza

inwestycje drogowe. Powiat znany jest z bardzo dobrych dróg i udanych programów modernizacyjnych, takich jak budowa tzw. nakładek czy chodników.

Jedną z większych prowadzonych obecnie inwestycji drogowych jest budowa mostu na rzece Granicznaw Chrzastawie Wielkiej w gminie Czernica. Zadanie to otrzymało dofinansowanie ze środków pochodzących z rezerwy subwencji ogólnej budżetu państwa. Całkowita wartość robót to ok. 3,93 mln zł – a dofinansowanie w ramach subwencji wynosi ok. 1,97 mln zł.

Kolejnym rozpoczętym zadaniem jest rozbudowa drogi powiatowej w Godziszowej w gminie Długołęka. Wartość robót to ok. 4,75 mln zł, a dofinansowanie wynosi ok. 2,64 mln zł. Rozpoczęto też rozbudowę drogi powiatowej w Radomierzycach w gminie Siechnice. Zadanie to realizowane będzie w latach 2021 – 2022, a jego wartość to ok. 8,26 mln zł.

W listopadzie, Powiat Wrocławski uzyskał dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład – Programu Inwestycji Strategicznych dla zadania inwestycyjnego pn. „Rozbudowa dróg powiatowych nr 1955D i 1939D na terenie powiatu wrocławskiego w podziale na dwa zadania”. Chodzi tu o odcinki dróg: 1955D o długości 1,7 km

w obrębie Karwiany - Komorowice na terenie gminy Żórawina, i 1939D o długości 0,75 km w obrębach Radomierzycy i Biestryków na terenie gminy Siechnice.

Pomoc dla najbardziej potrzebujących

Mimo intensywnych działań rozwojowych i inwestycyjnych samorządowcy Powiatu Wrocławskiego nie zapominają o tych, którym jest najtrudniej funkcjonować w czasach pandemii. Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kry-

Powiat wrocławski w liczbach

Mieszkańcy – 156 322

Zarejestrowane pojazdy – 165 300

Bezrobocie – 2% (stan na 30.10.2021)

Środki pozyskane z UE – 36 mln zł

Dane: US Wrocław i www.powiatwroclawski.pl

zysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” realizowany jest od 21 lipca do 31 grudnia 2021 r. i w całości finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Na realizację zadań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 Powiat Wrocławski

pozyskał kwotę 99 902 zł.

Nie zapomniano o wspieraniu służb i instytucji bezpośrednio zaangażowanych w walkę z koronawirusem. Chociaż powiat nie zarządza żadnym szpitalem, poszczególne samorządy gminne oraz starostwo przekazały znaczne kwoty na wsparcie dla białego personelu. W ubiegłym roku przekazano 700 tysięcy złotych na wsparcie szpitali i pogotowia ratunkowego we Wrocławiu. Była to już druga pomoc finansowa, jakiej Powiat Wrocławski udzielił na wsparcie szpitali. W 2020 roku Powiat przeznaczył na walkę z koronawirusem prawie 1,5 miliona złotych.

Znakiem rozpoznawczym Powiatu Wrocławskiego są szeroko zakrojone działania w zakresie ochrony środowiska. Od 2020 roku realizowany jest program wymiany źródeł ciepła w budynkach lub lokalach mieszkalnych na ekologiczne. W latach 2020-2021 na ten cel przeznaczono 625 tys. zł. Na 2022 rok planowane jest zwiększenie tej kwoty. Zakupiono

też aparaturę służącą do pomiaru jakości powietrza, w postaci drona Yuneec H520, wraz z odpowiednim oprzyrządowaniem. Powiat Wrocławski stawia też na rozwój w zakresie szeroko rozumianej gospodarki wodnej.

Wykorzystano dane: www.powiatwroclawski.pl

O sukcesie Powiatu Wrocławskiego na Europejskim Kongresie Samorządów w Mikołajkach

Europejski Kongres Samorządów w Mikołajkach zgromadził wielu uczestników, a w czasie jego trwania zorganizowano ponad 70 debat. Była to okazja do wymiany poglądów, doświadczeń i pomysłów między przedstawicielami samorządów, liderami biznesu i administracją państwową.

W tegorocznej odsłonie wydarzenia, którego hasło przewodnie brzmiało: „Europa po pandemii: Jak odbudować lokalną gospodarkę?” poruszano kwestie związane z Polskim Ładem oraz przyszłości idei decentralizacji i samorządu w Europie. Wśród tematów, które omawiane były podczas paneli, znalazły się: finansowanie rozwoju regionów, smart-rozwiązania, współpraca transgraniczna oraz tworzenie sprzyjających warunków dla inwestycji.

Podczas uroczystej gali, Roman Potocki Starosta Powiatu Wrocławskiego, odebrał z rąk Marcina Krzyżanowskiego Marszał-

ka Województwa Dolnośląskiego, pamiątkową statuetkę za zajęcie przez Powiat Wrocławski, już po raz kolejny, I miejsca w Rankingu Finansowym Samorządu Terytorialnego w Polsce.

Warto zwrócić uwagę na obiektywizm Rankingu Finansowego Samorządu Terytorialnego w Polsce. Opracowanie oparte jest na zestawieniu parametrów finansowych i obejmuje wszystkie jednostki samorządu terytorialnego w Polsce, których jest 2791 - badając sposób gospodarowania pieniędzmi na bazie oficjalnych sprawozdań finansowych, które samorządy składają do regionalnych izb obrachunkowych. W ostatnim rankingu, dla zachowania porównywalności, zastosowano te same kryteria oceny i te same wskaźniki, co w latach ubiegłych. Uwzględniono jednak wpływ pandemii na kondycję samorządów. Proponowane analizy uzupełniono o nakłady prowadzone na przeciwdziałanie pandemii.

Rozdaniu nagród towarzyszyła debata, w której udział wzięli Starosta, wyjaśniając w jaki sposób należy zarządzać samorządowymi finansami, aby osiągnąć tak znaczący sukces na ogólnopolskim poziomie. Występując, jako lider zarządzania samorządowymi finansami, zwracał uwagę na wieloaspektowość procesów zarządzania w JST, akcentując jak duże znaczenie mają tu kwestie geograficzne, czy też ekonomiczne. Jako motor napędowy zmian, wskazał także szybko rosnący budżet powiatu, wypracowany w trudnych warunkach pandemii.

Organizatorem VI Europejskiego Kongresu Samorządowego jest Instytut Studiów Wschodnich, organizator Forum Ekonomicznego. Głównym partnerem jest Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Nasze dwa kraje powróciły na drogę ożywionego dialogu politycznego i strategicznego

Z Frédéricem Billet Ambasadorem Francji w Polsce, rozmawia Ryszard Żabiński

We wrześniu obchodziliśmy trzydziestą rocznicę powstania Trójkąta Weimarskiego - forum debaty i współpracy między Francją, Niemcami i Polską. Jak Pan ocenia tę inicjatywę z perspektywy tych trzydziestu lat, jakie jest obecne znaczenie Trójkąta Weimarskiego?

Trójkąt Weimarski, którego trzydziestą rocznicę powstania niedawno obchodziliśmy, odegrał niezaprzeczalną rolę w budowaniu bardziej zjednoczonej Europy, otwartej na akcesję krajów Europy Środkowej do Unii Europejskiej. Forum to jest do dziś miejscem owocnego dialogu między naszymi trzema krajami, zarówno na poziomie politycznym, administracyjnym, jak i społecznym obywatelskim. Właśnie w tych ramach ustanowiliśmy francusko-niemiecko-polską współpracę uniwersytecką, zwłaszcza w Uniwersytecie Europejskim Viadrina, na granicy polsko-niemieckiej. W dziedzinie współpracy zdecentralizowanej rozwinęliśmy również wymianę między Hauts-de-France, Nadrenią Północną-Westfalią i Śląskiem oraz między Île-de-France, Brandenburgią i Mazowszem. Wreszcie, społeczeństwo obywatelskie ożywia Trójkąt Weimarski poprzez partnerstwo, wymianę młodzieży w ramach konkretnych inicjatyw. Mam tu

na myśli francusko-niemiecko-polski parlament młodzieży, jak również studia magisterskie z zakresu europeistyki „Europa Master” organizowane przez uniwersytety w Opolu, Moguncji i Dijon, mające na celu kształcenie młodych ludzi z prawa europejskiego i europejskich polityk publicznych.

Oczywiście, na szczeblu politycznym nie we wszystkim się zgadzamy. Nasze spotkania i współpraca w tym formacie są właśnie okazją do szczerzej rozmowy i poszukiwania zbieżnych poglądów. Jest to tym bardziej konieczne w kontekście francuskiej prezydentury w Radzie Unii Europejskiej, która rozpoczyna się 1 stycznia 2022 roku. Godząc nasze interesy, nasze trzy kraje mogą być ważnym źródłem inicjatyw na scenie europejskiej, na rzecz silniejszej, bardziej suwerennej Europy, lepiej przystosowanej do przewyciężenia kryzysów, przez które przechodzimy.

Kilka dni po spotkaniu ministrów spraw zagranicznych Francji, Polski i Niemiec, z okazji 30. rocznicy powstania Trójkąta Weimarskiego, odbyło się webinarium zorganizowane w formacie weimarskim przez ZUS, Ambasadę Francji i Ambasadę Niemiec poświęcone mobilności siły roboczej w Unii Europejskiej. Czy w tym obszarze nadal występują znaczące różnice pomiędzy stanowiskiem Francji i Polski?

Dialog w formacie weimarskim pokazał tutaj swoją wartość, ponieważ kwestia mobilności pracowników dotyczy naszych trzech krajów, członków Unii Europejskiej. Unia i jej państwa członkowskie stopniowo opracowały ramy prawne regulujące te praktyki. Ważnym krokiem naprzód było utworzenie w 2019 roku Europejskiego Urzędu Pracy, do czego wzywała Francja, aby wzmocnić Europę socjalną, Europę, która chroni.

W tym samym duchu zreformowano dyrektywę o pracownikach delegowanych, która weszła w życie w lipcu 2020 roku. Obecny tekst potwierdza ważną dla Francji zasadę „równego wynagrodzenia za taką samą pracę”. Pracownik oddelegowany do Francji przez firmę mającą siedzibę za

granicą otrzymuje takie samo wynagrodzenie jak pracownik wykonujący te same zadania zatrudniony przez firmę mającą siedzibę we Francji. Naszym zdaniem jest to bardzo ważny krok naprzód. Pomijając różnice, jakie mogą istnieć między stanowiskami naszych trzech krajów w sprawie ram europejskich, zwłaszcza w odniesieniu do pracowników delegowanych, uważam, że wszyscy mamy ten sam cel, jakim jest osiągnięcie bardziej społecznej Europy, w której spójność jest osiągnięta odgórnie. Prezydent Emmanuel Macron wezwał do stopniowego budowania prawdziwej „tarczy socjalnej” dla Europejczyków. Będzie to oczywiście jeden z priorytetów zbliżającej się prezydentury francuskiej w Radzie UE, a kryzys zdrowotny sprawił, że kwestia ta stała się jeszcze bardziej palącą.

W Polsce czasem czytam lub słyszę komentarze zarzucające Francji dyskryminację pracowników delegowanych na jej terytorium, szczególnie polskich. Chciałbym państwa raz jeszcze zapewnić, że Francja traktuje wszystkich pracowników i przedsiębiorstwa działające na jej terytorium jednakowo. Francja opowiada się za swobodnym przepływem, który musi być realizowany na sprawiedliwych warunkach dla pracowników mobilnych i krajowych systemów ochrony socjalnej. Ponadto, ministerstwa gospodarki naszych dwóch krajów prowadzą regularny dialog zajmując się wszelkimi nieprawidłowościami, które mogą być zgłaszane przez przedsiębiorstwa, w ramach powołanych w tym celu grup roboczych. Innym, świetnym przykładem na brak dyskryminacji jest nadwyżka 2 mld euro w handlu Polski z Francją, co świadczy o tym, że polskie przedsiębiorstwa są traktowane we Francji na równi z francuskimi.

Francja należy do najważniejszych inwestorów zagranicznych w Polsce. Jest czwartym (po Holandii, Niemczech i Luksemburgu) źródłem inwestycji zagranicznych w naszym kraju. Jak Pan ocenia relacje gospodarcze pomiędzy naszymi krajami? W jakich obszarach mają one największy potencjał rozwoju?

Francuska obecność gospodarcza jest niezwykle zróżnicowana i zrównoważona. Francuskie firmy bardzo chętnie inwestują w Polsce i operują na polskim rynku. Zainteresowanie inwestorów francuskich Polską w żaden sposób nie ucierpiało z powodu obecnego kryzysu. W Polsce działa blisko 1 500 firm z kapitałem francuskim zatrudniających bezpośrednio ponad 200 000 osób i stanowiąc poprzez swoją działalność kluczowego partnera dla wielu polskich przedsiębiorstw. Silny wkład Francji w rozwój gospodarczy Polski znajduje odzwierciedlenie w wysokim poziomie inwestycji, szczególnie w polskim sektorze telekomunikacyjnym i motoryzacyjnym. W rzeczywistości dwóch z czterech głównych operatorów telekomunikacyjnych w Polsce jest francuskich: Orange i Iliad, poprzez swoją spółkę zależną Play. Ci dwaj operatorzy razem dominują na rynku: Play jest liderem w telefonii komórkowej i Internecie, natomiast Orange jest znaczącym graczem we wszystkich segmentach rynku, szczególnie jeśli chodzi o telefonię stacjonarną dzięki rozbudowanej sieci kablowej (telefonicznej i światłowodowej). W sektorze motoryzacyjnym Francja jest szczególnie obecna dzięki, z jednej strony, dwóm śląskim fabrykom Stellantis (jedna z nich będzie wkrótce produkować pojazdy użytkowe, druga już produkuje silniki), a z drugiej strony dziesiątkom fabryk producentów wyposażenia, takich jak Faurecia, Hutchinson, Plastic Omnium i Valeo. Francja jest źródłem dziesiątek tysięcy miejsc pracy i miliardów euro obrotu w Polsce tylko w tych dwóch kluczowych sektorach.

Zgodnie z założeniami Zielonego Ładu, do 2050 r. Europa ma stać się pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem. Czy Pana zdaniem nie jest to zbyt wielkie wyzwanie dla Unii Europejskiej, które może osłabić jej globalną pozycję konkurencyjną? A może jest to szansa na większą integrację i lepszą współpracę pomiędzy krajami Unii, w tym Francji i Polski?

Transformacja energetyczna jest kwestią, która szczególnie nas mobilizuje do działania. Propozycje Komisji Europejskiej w ramach Zielonego Paktu, w szczególności pakiet „Fit for 55”, to sposób na nadanie konkretnego wyrazu naszym wysiłkom klimatycznym poprzez przełożenie ich na różne instrumenty regulacyjne ustanawiane przez UE. Ważne jest, aby UE nie poprzestała na deklaracjach i podjęła konkretne zobowiązania. Na szczeblu krajowym Polska również zaczyna wytyczać kierunek działań: zwłaszcza w rządowej strategii PEP40, która określa główne cele w zakresie dekarbonizacji i miks energetycznego na najbliższe dwadzieścia lat. W związku z tym prowadzimy bardzo intensywny dialog na temat projektu jądrowego. Francja złożyła polskiemu rządowi, w połowie października tego roku, ofertę na budowę reaktorów jądrowych w Polsce. Chciałbym podkreślić niezmiennie zaangażowanie Francji

we wspieranie tej technologii. Ponadto, stawką jest powstanie zintegrowanego sektora jądrowego na szczeblu europejskim. Jesteśmy także obecni w obszarze innych technologii. Grupa Alstom jest mocno skoncentrowana na technologiach związanych z wodorem. Współpraca między polskimi i francuskimi operatorami rozwija się także w fotowoltaice. Francuskie firmy są również bardzo aktywne w sektorze OZE, jeśli chodzi o przykład o budowanie farm wiatrowych, czy stworzenie GigaFabryki ogniw fotowoltaicznych.

Ambasadorem Francji w Polsce jest Pan od października 2019 roku. Jakie w tym czasie były wydarzenia, które Pana zdaniem miały największy wpływ na rozwój stosunków pomiędzy Francją i Polską?

Zaraz po przyjeździe rozpocząłem przygotowania do wizyty Prezydenta Republiki, Emmanuela Macrona, która miała miejsce na początku lutego 2020 roku. 27 października tego roku Prezydent Andrzej Duda udał się do Paryża z roboczą wizytą na zaproszenie Prezydenta Francji. Wizyty te otworzyły nowy rozdział w stosunkach dwustronnych. Jednak mimo obostrzeń sanitarnych, które zmusiły nas do czasowej zmiany formy kontaktu na zdalny, w naszych stosunkach dwustronnych zapisana została nowa karta. Otworzyła się nowa dynamika. Nasze dwa kraje powróciły na drogę ożywionego dialogu politycznego i strategicznego dzięki kilku wizytom w Warszawie i Paryżu o wyraźnym znaczeniu politycznym, a my wysłaliśmy z pewnego stanu hibernacji. Podejmowaliśmy wiele pozytywnych działań i inicjatyw na tyle, na ile było to możliwe. Od początku roku mieliśmy cztery wizyty ministerialne oraz wizytę przewodniczącego francuskiego związku przedsiębiorców MEDEF, któremu towarzyszyła delegacja szefów przedsiębiorstw. Na osi Warszawa-Paryż odbyły się dwie bardzo ważne wizyty, jedna premiera, a druga wicepremiera ds. gospodarki. Nie mogę też nie wspomnieć o wielu rozmowach telefonicznych i wideokonferencjach na przykład między naszymi ministrami obrony i rolnictwa. Ponadto, zwiększyła się również nasza wymiana parlamentarna i tu chciałbym wspomnieć o bardzo udanej wizycie marszałka polskiego Senatu w Paryżu, czy niedawnej wizycie w Krakowie i Warszawie przewodniczącego senackiej Komisji Spraw Zagranicznych, senatora Cambona. Te poszczególne wizyty i intensyfikacja naszego dialogu politycznego pokazują, że stosunki między Francją i Polską mają strategiczne znaczenie nie tylko dla obu krajów, ale także dla naszej przyszłości w Europie. W trakcie tych spotkań uświadamiamy sobie tę bliskość i wspólnotę losów oraz ogromny, niewykorzystany dotąd potencjał naszych relacji. Francja i Polska mają wspólnie dużo do zrobienia w Europie. Interesuje nas silna Unia Europejska, której znaczenie i podmiotowość na arenie międzynarodowej będą rosły. Kryzys sanitarny uświadamia nam, że wzajemne

zależności państw europejskich wymagają zbiorowej odpowiedzialności dla wzmocnienia suwerenności i niezależności naszego kontynentu.

Funkcję ambasadora w naszym kraju pełni Pan w wyjątkowo trudnym okresie pandemii, napięć politycznych i społecznych na świecie i w samej Unii. Gdyby miał Pan podsumować ten okres Pana pracy w Polsce, co uważa Pan za swoje największe osiągnięcie, co jeszcze chciałby Pan zrealizować, zwłaszcza w zakresie rozwoju stosunków politycznych pomiędzy Francją i Polską?

Uważam, że Francja i Polska mają duży potencjał, który warto wyzwolić i wykorzystać. Nadal pozostaje wiele do zrobienia w zakresie rozwoju stosunków dwustronnych, a naszą strategię można ująć w trzech punktach.

Po pierwsze, zależy mi na zacieśnieniu dialogu politycznego na różnych polach, o czym wyżej wspominałem. To pozwoli na pogłębienie dyskusji w wielu sprawach, na wzmocnienie stosunków międzyresortowych i na skonkretyzowanie pomysłów na dalszą współpracę. Po drugie, zamierzam nadal pracować nad konsolidacją naszego partnerstwa gospodarczego. Francja jest czwartym co do wielkości partnerem handlowym Polski z obrotami handlowymi przekraczającymi 20 mld euro, a francuskie firmy są trzecim pracodawcą w Polsce. Proponuję bardzo obiecujące, duże projekty w sektorach energetyki i telekomunikacji. Pracujemy nad odbudową naszych gospodarek, a ożywienie działalności jest już odczuwalne. Zarówno we Francji jak i w Polsce jesteśmy zdania, że odbudowa gospodarek wymaga wsparcia krajowego przemysłu na poziomie europejskim. Mnożą się projekty przemysłowe będące przedmiotem wspólnego europejskiego zainteresowania (PCI), na przykład dotyczące baterii lub wodoru, a ja mogę tylko cieszyć się z tego faktu. Powtórzę, że prowadzimy również intensywne rozmowy w obszarze energetyki jądrowej.

W końcu, moim celem jest wznowienie naszej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. W szybko zmieniającym się globalnym kontekście strategicznym i w czasie, gdy Unia Europejska konsoliduje swoją strategiczną autonomię i suwerenność, Francji zależy na tym, aby Polska była bardziej zaangażowana w ramach NATO i jako członek UE. W związku z tym podjęliśmy na nowo bardziej aktywną dwustronną współpracę wojskową i chcemy wspólnie z Polską robić więcej, zwłaszcza w kwestiach operacyjnych. Bardzo cieszymy się, że Polska jest gotowa stanąć u naszego boku i wesprzeć operacje wojskowe w Mali.

Jestem w pełni zdeterminowany i zaangażowany, aby osiągnąć te ambitne cele. Moim głównym zadaniem jest pchnąć sprawę do przodu. Nie powinniśmy zasypiać gruszek w popiele. Nasz kurs jest wyznaczony, nabieramy wiatru w żagle!

Jak się robi interesy we Francji

Z Martą Bledniak adwokatem przy Okręgowej Izbie Adwokackiej w Tuluzie, zagranicznym prawnikiem przy OIRP we Wrocławiu i w Monachium, rozmawia Ryszard Żabiński

Jak rozwija się współpraca pomiędzy polskimi i francuskimi firmami? Czy ma Pani więcej klientów niż dawniej?

Większość firm, które obsługuję zaliczamy do sektora MSP. Są to głównie polskie firmy działające na francuskim rynku w roli podwykonawców. Jeszcze przed kilkoma laty delegowały one do Francji w większości wykwalifikowanych pracowników fizycznych murarzy, ślusarzy, na których było ogromne zapotrzebowanie. W czasach pandemii jest coraz większy popyt na wysoko kwalifikowane usługi np. informatyków, programistów. Pracują oni, często zdalnie, w polskich firmach IT, działających na francuskim rynku w roli podwykonawców. Pandemia spowodowała również szybki rozwój sprzedaży online, oraz działalności gospodarczej z wykorzystaniem rozwiązań informatycznych w chmurze obliczeniowej. Wcześniej, wej-

ście na francuski rynek wiązało się z budową tradycyjnych kanałów dystrybucji, teraz w znacznej mierze są one zastępowane przez sprzedaż online. Takich klientów mam coraz więcej.

Czy polskim przedsiębiorcom łatwiej jest teraz działać na francuskim rynku?

To zależy od branży. Np. w sektorze materiałów budowlanych z drewna, dość łatwo, bo na takie wyroby jest duże zapotrzebowanie. Ale już w obszarze produktów luksusowych znacznie trudniej. Żeby zaistnieć trzeba wejść w niszę np. produktów kosmetycznych produkowanych w oparciu o ekologiczne technologie. Polskie firmy, zdobywające francuskie rynki, mają dobrze rozwiniętą obsługę prawną, marketingową, finansową. Tylko w ten sposób można na nich zaistnieć.

Najwięcej ma Pani chyba pracy w obszarze pracowników delegowanych przez polskie firmy do pracy we Francji?

Delegowanie obejmuje jedną trzecią mojej działalności. Połowa, to klasyczne doradztwo gospodarcze, czyli bieżąca obsługa polskich firm otwierających swoje filie we Francji: kontrakty, prawo handlowe, prawo spółek a także zagadnienia związane z prawem pracy, reprezentacja przedsiębiorców w sprawach sądowych, wsparcie w razie kontroli Inspekcji pracy i URSSAF. Często zwracają się do mnie przedsiębiorcy o pomoc w przypadku likwidacji lub upadłości ich zleciodawców. Często zapominają, że umowa podwykonawcza powinna być oparta o francuskie przepisy o umowie podwykonawczej, gdyż w takich wypadkach gwarantuje to im wypłatę ze strony inwestora, czy banku.

Odnosnie prawa pracy, we Francji jest ono skomplikowane, wymaga ciągłego śledzenia ustawodawstwa. Jest przychylne dla pracownika, jego zwolnienie bywa dla pracodawcy kosztowne. Dla przykładu, nawet jeśli pracodawca dogada się w tej sprawie z pracownikiem, to jeszcze takie polubowne załatwienie sprawy musi uzyskać homologację ze strony inspekcji pracy.

Jak bardzo pandemia skomplikowała Pani pracę?

Obsługuję francuskie, polskie i niemieckie przedsiębiorstwa w szerokim zakresie korzystając z rozwiązań chmurowych, wykorzystując kanały online, platformy sądowe RPVA, które działają znakomicie. Pandemia tylko przyspieszyła te procesy. W tym sensie więc nie odczułam negatywnie ograniczeń związanych z pandemią.

Inwestorzy z nad Sekwany stanowią ważny element polskiego sukcesu gospodarczego

Z Moniką Constant dyrektorką generalną Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej, rozmawia Marcin Prynda

Francusko-Polska Izba Gospodarcza jest jedną z najbardziej aktywnych izb bilateralnych w Polsce. Ilu członków liczy obecnie? Jak duże są to przedsiębiorstwa i które branże są najliczniej reprezentowane?

Zrzeszamy blisko 400 firm, zarówno francuskich, jak i polskich. Struktura branżowa naszych członków jest bardzo różnorodna, podobnie zresztą jak i wszystkich firm z francuskim kapitałem w Polsce. Można je spotkać w sektorach takich jak: przemysł, IT, usługi, handel, finanse i ubezpieczenia, budownictwo, energetyka, czy motoryzacja. Zrzeszamy zarówno firmy duże, które zatrudniają po kilka, czy kilkanaście tysięcy osób, jak i niewielkie firmy rodzinne. Integrujemy przedsiębiorców dając okazję do nawiązania bezpośrednich kontaktów. W Izbie staramy się rozwijać relacyjny model współpracy, charakterystyczny dla francuskiej kultury biznesowej, oparty na więziach międzyludzkich. Proponujemy rocznie około 100 spotkań stacjonarnych oraz on-line, które gromadzą od kilkunastu do nawet kilkuset uczestników w zależności od formuły i tematu.

Jak wyglądają polsko-francuskie relacje gospodarcze i obecność francuskich inwestorów w naszym kraju?

Firmy, które rozwijają się w Polsce, na stałe wpisały się w polski krajobraz gospodarczy. Do tej pory zainwestowały około 90 mld zł tworząc przy tym blisko 200 000 bezpośrednich miejsc pracy i drugie tyle u partnerów, czy dostawców. Każdego roku blisko połowa zysków wypracowywanych przez firmy z kapitałem francuskim jest ponownie inwestowana w rozbudowę zakładów, kolejne linie produkcyjne, czy wdrażanie nowych technologii. Jest to wyraźny znak, że firmy te mają długofalowe plany rozwoju i zbudowały mocną sieć powiązań z tysiącami polskich firm, z którymi współpracują na co dzień. Realny wkład

w rozwój polskiej gospodarki jest znacznie większy niż tylko dane statystyczne. Transfer know-how, współpraca z lokalnymi dostawcami, uczelniami, działania CSR, a także wsparcie polskiego eksportu, to kolejne elementy, które powodują, że inwestorzy z nad Sekwany stanowią ważny element polskiego sukcesu gospodarczego.

Raport Cyfrowy Izby „Wyzwania dla Polski - odpowiedź biznesu”, w swojej pierwszej odsłonie, skupia się na tematach dotyczących transformacji ekologicznej. Jakże są najważniejsze wnioski płynące z tego Raportu?

Tematy związane z szeroko pojętym zrównoważonym rozwojem są niezwykle ważne dla całej gospodarki. Od decyzji i działań podejmowanych tu i teraz zależy będą losy przyszłych pokoleń. Nasz najnowszy raport nie tylko pokazuje najbardziej palące wyzwania, przed którymi stoi Polska, ale też działania już teraz podejmowane przez firmy. Ciekawe doświadczenia dotyczące sektora energetycznego pokazuje Veolia, która uruchomiła pierwszą w Polsce wysokosprawną instalację kogeneracyjną odzyskującą ciepło ze ścieków i produkującą energię elektryczną. W raporcie przedstawiamy również wizję miast przyszłości, o której rozmawiają wybitni eksperci w cyklu wywiadów przygotowanych przez Saint-Gobain. Eksperci z firmy CRIDO pokazują natomiast, w jaki sposób można pozyskiwać finansowanie na wdrażanie zielonych rozwiązań.

W jakich obszarach polsko-francuska współpraca ma największy potencjał rozwoju?

Nawiązując do odnowionego w ubiegłym roku partnerstwa strategicznego pomiędzy Polską i Francją możemy powiedzieć, że kluczowymi obszarami wzajemnej współpracy będą przede wszystkim: rozwój gospodarki cyfrowej i wspieranie eu-

ropejskiego przemysłu, infrastruktura, szczególnie w obszarze kolei i lotnictwa, a także współpraca militarna.

Do tych elementów dodam również energię. Kilka tygodni temu EDF złożył polskiemu rządowi kompleksową ofertę na zaprojektowanie, wybudowanie i późniejszą eksploatację kilku elektrowni atomowych, wraz z modelem finansowania. Propozycja francuska ma wiele atutów, gdyż poza sprawdzoną technologią i kompleksowym rozwiązaniem, w budowę elektrowni włączone zostaną polskie firmy, które już teraz zdobywają doświadczenie przy projektach nuklearnych realizowanych przez EDF w innych krajach. Poza tym, warto wspomnieć o już prowadzonej współpracy przy budowie europejskiej baterii, a także możliwości polsko-francuskich działań w zakresie rozwoju technologii wodorowych, które mogą stać się paliwem przyszłości i pomóc w poprawie miksu energetycznego zarówno w Polsce, jak i innych krajach.

Francja staje się także polem do ekspansji dla polskich firm, które nie tylko eksportują tam swoje produkty, ale też zakładają oddziały, jak chociażby COMARCH, Nowy Styl, czy InPost i realizują zamówienia dla największych miast. Przykładem może być kontrakt na dostawę dla Paryża 274 ładowarek autobusowych, który zdobyła Ekoenergetyka Polska.

ORPEA zmienia standardy opieki długoterminowej nad seniorami

Z Beatą Leszczyńską prezes zarządu ORPEA Polska, rozmawia Ryszard Żabiński

Od kiedy ORPEA Polska działa na rynku stacjonarnej opieki długoterminowej w naszym kraju?

W tym roku obchodziliśmy 20-lecie obecności ORPEA na polskim rynku. Weszliśmy na ten rynek przejmując Medi-system, jedyną istniejącą wówczas sieć placówek zajmującą się długoterminową opieką nad osobami starszymi, jednak zaczęliśmy stosować inną strategię. Inwestowaliśmy w domy opieki o wysokim standardzie, zwracając uwagę na lokalizację takich obiektów, ich architekturę i infrastrukturę, umożliwiającą oferowanie bardzo wysokiej jakości usług.

Strategia rozwoju polegała na przejściu istniejących obiektów, ale też budowie nowych. Możliwości akwizycji były ograniczone - brakowało gotowych, dobrze zlokalizowanych placówek o ciekawej architekturze. Wyjątkiem okazała się Rezydencja na Dyrekcyjnej we Wrocławiu, położona w samym centrum miasta. Obecnie jest to kompleks składający się z Domu opieki, Centrum Alzheimera i Apartamentów dla seniorów.

Z drugiej strony, nastawiliśmy się na pozyskiwanie nieruchomości, które ze względu na lokalizację w miastach i ciekawą architekturę doskonale nadawały się do tworzenia takich kompleksów. Efektem tych intensywnych, wieloletnich działań jest skala prowadzonych obecnie inwestycji. W ostatnim czasie oddaliśmy do użytku Rezydencję Antonina w Piasecznie (2020 rok), natomiast w sierpniu 2021 roku otworzyliśmy Klinikę rehabilitacyjną Międzylesie w Warszawie - pierwszą placówkę Grupy ORPEA w Polsce pod marką CLINEA, wyposażoną w innowacyjny zrobotyzowany sprzęt do rehabilitacji, dostępny w Polsce po raz pierwszy.

Rozpoczęliśmy też budowę domów opieki premium: Rezydencji Dzielna w Warszawie (planowane otwarcie 2022 rok); Rezydencji Święta Jadwiga we Wrocławiu (planowane otwarcie 2022 rok); Rezydencji Zofia w Krakowie (planowane otwarcie 2023 rok). Prowadzimy również gruntowną przebudowę Domu opieki Marianna w Majdanie w gminie Wiązowna (planowane zakończenie prac w 2022 r.).

Na etapie przetargu, czyli wyboru generalnego wykonawcy, są obecnie dwie inwestycje: Rezydencja Parkowa w Warszawie i Rezydencja w Gdańsku. W fazie przygotowywania mamy natomiast trzy inwestycje: w Łodzi, Konstancinie-Jeziornie, gdzie tworzymy naszą pierwszą w Polsce klinikę psychiatryczną oraz w Poznaniu.

W jaki sposób ORPEA zmienia sposób działania opieki długoterminowej nad seniorami w Polsce?

Chcemy, aby decyzja seniora i jego rodziny o wyborze długoterminowej, instytucjonalnej opieki nie była podejmowana z konieczności, ale ze świadomością, że jest to atrakcyjna forma życia, że dzięki niej senior będzie mógł dalej aktywnie funkcjonować, rozwijać się, utrzymywać bliskie relacje.

Rozwijając sieć domów opieki premium, zauważyliśmy, że jest duże zapotrzebowanie na apartamenty dla seniorów, czyli mieszkania typu assisted living, które mamy np. we Wrocławiu w Rezydencji na Dyrekcyjnej i będziemy otwierać w kolejnych miastach. Są to w pełni wyposażone apartamenty, bez barier architektonicznych, składające się z pokoju, aneksu kuchennego i łazienki. Senior otrzymuje wsparcie medyczne i pomoc w czynnościach dnia codziennego, organizujemy mu czas wolny, zapewniamy dostęp do bezpłatnych zajęć i atrakcji w Klubie Seniora. Nasza oferta jest zróżnicowana i atrakcyjna.

Osoby przebywające w naszych rezydencjach mają zagwarantowaną bardzo wysoką jakość opieki medycznej, pielęgnarskiej, wsparcie psychologów, psychoterapeutów, zróżnicowane i indywidualnie dobrane plany aktywności, zajęć, warsztatów.

Jaki jest popyt na usługi oferowane przez ORPEA Polska? Czy zmienia się podejście Polaków jeśli chodzi o podejmowanie decyzji o wprowadzeniu się do domu opieki?

Popyt jest bardzo duży, nasze apartamenty dla seniorów mają pełne obłożenie. W trudnym okresie pandemii zauważyliśmy nawet zwiększenie zainteresowania naszą ofertą. Gdy informujemy lokal-

ne media o rozpoczynającej się budowie domu opieki pod marką ORPEA Rezydencje w danym mieście, mieszkańcy zaczynają dzwonić z pytaniami o możliwość zapisania się na listę oczekujących. To dlatego, że Polacy w dużych miastach szukają wysokich, hotelowych standardów, a w chwili obecnej ich niestety nie znajdują.

Decyzja o skorzystaniu z długoterminowej opieki nie jest dla seniora i jego rodziny łatwa. Często wynika to z obaw o jakość usług. Jednak, kiedy zainteresowani mają okazję zobaczyć jak funkcjonują nasze Domy, są bardzo pozytywnie zaskoczeni. Seniorzy nie są u nas samotni, żyją w społeczności, zawierają nowe znajomości, stają się bardziej aktywni, co ma ogromny wpływ na poprawę ich stanu zdrowia. Nasze rezydencje charakteryzuje wysoki standard wykonania oraz wyposażenie gwarantujące bezpieczeństwo i komfort pobytu, co mieszkańcy i rodziny często porównują do warunków w bardzo dobrym hotelu. Mamy własne kuchnie i restauracje, przestronne przestrzenie wspólne, salony pobytu dziennego, świetnie wyposażone sale rehabilitacji i terapii zajęciowej. To powoduje, że zamieszkanie w naszym Domu opieki jest coraz częściej świadomym wyborem, który - jak potwierdzają pozytywne opinie mieszkańców i rodzin - okazuje się wyborem bardzo dobrym.

Od prawie 25 lat dzielimy się doświadczeniem

Z Frédéricem Faroche prezesem Grupy Veolia w Polsce, rozmawia Radosław Nosek

Przed Polską wyzwanie zielonej transformacji. O tym w jaki sposób Veolia wspiera transformację energetyczną Polski, opowiada Frédéric Faroche, dyrektor generalny i prezes zarządu Grupy Veolia w Polsce.

W ostatnim czasie dużo mówi się o współpracy polsko-francuskiej w obszarze energetyki. Na ile z perspektywy Veolii francuskie doświadczenia mogą być wykorzystane w polskiej transformacji?

Współpraca między Polską a Francją ma to oczywiście nie tylko energetyka, bo oba kraje odgrywają ważną rolę w Unii Europejskiej i płaszczyzn wspólnych działań jest wiele. Niemniej wymiana doświadczeń w dziedzinie zielonej transformacji może być szczególnie korzystna dla obu stron.

Zmiany w obszarze energetyki przyspieszyły we Francji, zaraz po kryzysie naftowym, gdy celem było uniezależnienie się od importowanych paliw kopalnych. To udało się osiągnąć, a przy okazji francuska energetyka znalazła się w grupie najmniej emisyjnych w Unii Europejskiej w przeliczeniu na kilowatogodzinę. Dzisiaj to właśnie wyzwania związane z emisją gazów cieplarnianych i spowodowanymi przez nie zmianami klimatu są najbardziej palące, a Francja planuje im sprostać, wykorzystując nabyte wtedy doświadczenie oraz doskonałone przez lata rozwiązania i technologie. Warto zatem otwierać się zarówno doświadczenia, jak i kapitał francuskich firm, bo mogą być niezwykle pomocne dla transformacji energetycznej w Polsce.

W których obszarach polska transformacja może być wsparta przez międzynarodowe know-how?

Pół współpracy jest wiele. Rozmowy na szczeblu politycznym dotyczą głównie energetyki jądrowej, ale warto spojrzeć na to, co dzieje się na poziomie lokalnym czy w przemyśle. Jako przykład mogę podać właśnie Veolię - od prawie 25 lat konsekwentnie inwestujemy w rozwój naszej infrastruktury w Polsce i dostosowanie jej do wymagań środowiskowych. W ramach wsparcia polskich wysiłków na rzecz neutralności klimatycznej, planujemy całkowite odejście od węgla do 2030 r. To ambit-

ne zadanie. Jednak jako Veolia zajmujemy się zarządzaniem energią, wodą i odpadami, a to otwiera nam drogę do poszukiwania synergii w tych obszarach, na przykład wdrażając rozwiązania zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym.

Na czym one polegają w praktyce?

W największym uproszczeniu chodzi o wykorzystanie zasobów, które dotychczas takiego zastosowania nie miały, na potrzeby produkcji energii. Na przykład w Poznaniu wykorzystaliśmy ciepło odpadowe, powstające przy okazji procesów produkcyjnych w zakładach Volkswagena, do zasilania miejskiego systemu ciepłowniczego. Odpad zamieniliśmy w zasób, co jednocześnie przelożyło się na zmniejszenie emisji CO₂. Podobnie w Miasteczku Śląskim, gdzie do zasilania lokalnego systemu ciepłowniczego wykorzystujemy ciepło odpadowe z miejscowej huty cynku. Innym lokalnym projektem jest instalacja w Szlachęcinie. Tam odzyskujemy ciepło ze ścieków i wspieramy ten proces kogeneracją gazową. To nowatorskie rozwiązanie zastosowane po raz pierwszy w Polsce zostało wdrożone przez inżynierów poznańskiej Veolii.

Równie ważnym elementem transformacji są przedsięwzięcia nastawione na zwiększenie efektywności systemów energetycznych. Należy do nich akumulator ciepła zbudowany na terenie elektrociepłowni Karolin w Poznaniu. To wielki zbiornik wody o pojemność 24 tys. m³, czyli tyle, ile pomieści osiem basenów olimpijskich. Pozwala na zmagazynowanie blisko 4 000 GJ energii i zapewnia poznańskiemu systemowi dystrybucji ciepła większą elastyczność. Akumulator wyróżňuje pracę elektrociepłowni w cyklu dobowym, umożliwiając zwiększenie produkcji w kogeneracji. W efekcie rządziej trzeba uruchamiać urządzenia szczytowe, co też obniża emisję dwutlenku węgla - o 24 tys. ton rocznie.

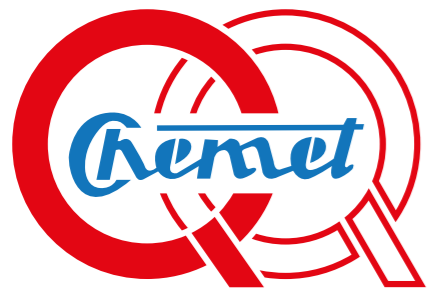
Inwestycje prośrodowiskowe są jednak postrzegane często przez pryzmat kosztów. Czy zagraniczne firmy mogą pomóc w ich ograniczeniu?

Przez ostatnie 20 lat Veolia przeznaczyła w Polsce niemal 6 mld złotych na inwe-

stycje, a w ostatnich 5 latach średnie nakłady na inwestycje wyniosły pół miliarda rocznie. Z uwagi na specyfikę naszej działalności kierujemy je głównie na rozwój i modernizację infrastruktury. Przeprowadziliśmy na przykład kompleksową cyfryzację warszawskiej sieci ciepłowniczego w duchu smart city, by zwiększyć jej efektywność, ograniczyć straty ciepła i zredukować zużycie paliwa. W samej Warszawie od 2011 r. zainwestowaliśmy ponad 1,2 mld zł. W efekcie pod względem majątku jesteśmy siódmym inwestorem zagranicznym w Polsce.

Zielona transformacja to oczywiście koszty, ale nie można jej postrzegać wyłącznie w ten sposób. To również sposób na ograniczenie innych wydatków, na przykład związanych z uprawnieniami do emisji czy ograniczonym zużyciem energii, ale też korzyści środowiskowe i zdrowotne. Aby się powiodła, musi być realizowana sprawiedliwie, czyli z udziałem każdej ze stron: firm, władz oraz konsumentów. Naszą rolą dodatkowo jest dostarczenie optymalnych rozwiązań, które pozwolą na zmniejszenie wydatków na cały proces. Dlatego dużo inwestujemy w ludzi, w innowacje. Dzięki temu nasi klienci mają dostęp do najnowszych technologii, co znacznie wpływa na powodzenie transformacji.

Najlepszy polski inwestor we Francji

Podczas Gali Polskiego Biznesu, która odbyła się w siedzibie Ambasady RP w Paryżu, firma CHEMET S.A. otrzymała nagrodę dla najlepszego polskiego inwestora we Francji w roku 2020.

Tradycje produkcji w siedzibie CHEMET S.A. sięgają roku 1945 i od początku były ściśle związane ze specjalistycznymi urządzeniami ciśnieniowymi. W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych ubiegłego wieku, przedsiębiorstwo wyspecjalizowało się w produkcji jednostkowej aparatury chemicznej. W ciągu następnych dwóch dekad przeprowadzono znaczącą modernizację linii technologicznych oraz uzyskano konieczne pozwolenia i certyfikaty, umożliwiające seryjną produkcję i eksport transportowych zbiorników na chlor, amoniak i freon. Wielkim przełomem w historii firmy okazał się wzmożony popyt na gaz płynny wykorzystywany jako źródło energii, obserwowany od początku lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku. Wtedy to organizacja rozwinęła swój za-

kres możliwości produkcyjnych o szeroką gamę zbiorników ciśnieniowych na LPG. Licząc od tego czasu CHEMET S.A. jest czołowym producentem zbiorników LPG w Polsce, a od roku 2020 – po połączeniu sił z francuską organizacją GLI – liderem w tym segmencie w całej Unii Europejskiej. Ostatnie dziesięć lat w historii firmy to poszerzenie portfolio produktów o zbiorniki kriogeniczne, głównie do magazynowania LNG, oraz wejście na rynek produkcji kompletnych wagonów cystern kolejowych do transportu LPG, amoniaku i produktów chemicznych. Kontekst ostatnich kilkunastu lat pokazuje, iż firma CHEMET S.A. niezwykle skutecznie, a przede wszystkim bardzo konsekwentnie, rozwijała swoje kompetencje w dziedzinie projektowania i produkcji szerokiego zakresu zbiorników ciśnieniowych.

W styczniu 2020 roku miał miejsce najważniejszy jak do tej pory krok w rozwoju organizacji – wtedy to dokonano nabycia aktywów francuskiego konkurenta, firmy

GLI SAS. W ten sposób utworzono spółkę córki o nazwie CHEMET GLI SAS. Obecnie polska i francuska część firmy to ponad 1100 pracowników, w tym 110 wykwalifikowanych inżynierów i inżynierów spawalników, 4 zakłady produkcyjne, szeroka i profesjonalna sieć centrów serwisowych, sieć autoryzowanych przedstawicieli i dystrybutorów, projektowanie i wytwarzanie według najnowocześniejszych technologii i zgodnie z obowiązującymi, zarówno europejskimi, jak i pozaeuropejskimi normami technicznymi.

Dzisiaj firma CHEMET projektuje i wytwarza urządzenia ciśnieniowe obsługujące praktycznie cały łańcuch dystrybucji LPG, począwszy od małych butli, poprzez przydomowe zbiorniki, duże przemysłowe magazyny LPG, aż po cysterny samochodowe i wagony cysterny kolejowe.

Rozwój organizacji widać nie tylko poprzez przyrost nowych produktów czy też zdobywania nowych rynków zbytu. Najlepszą ilustracją rozwoju są wdrażane, często bardzo odważne, innowacje w zakresie organizacyjnym i technologicznym. Najlepszym przykładem takich odważnych inwestycji jest prowadzony obecnie proces implementacji innowacyjnych metod spawania kombinowanego połączonego jednocześnie z robotyzacją stanowisk spawalniczych – to największy projekt inwestycyjny w historii firmy o wartości ponad 65 milionów PLN. Oprócz tego, w jednym z zakładów we Francji wdrażany jest również istotny projekt automatyzacji i robotyzacji linii technologicznych do produkcji butli ciśnieniowych – projekt ma budżet 30 milionów PLN. Spółka liczy na to, że oba wdrożenia wspomnianych innowacji przyniosą wymierne korzyści w zakresie poprawy efektywności operacji technologicznych, zwiększenia zdolności produkcyjnych oraz podniesienia bezpieczeństwa pracy.

Zdjęcie: Polski portal we Francji: iFrancia.fr

Sednem każdego sukcesu jest odpowiedni dobór ludzi

Z Alain Kaj prezesem Inventage Sp. z o.o., rozmawia Magdalena Gryczke

Firma Inventage działa na rynku polskim od ponad 10 lat. Specjalizują się Państwo w ulepszaniu wyników finansowych firm. Na czym dokładnie polega działalność firmy?

W maju przyszedł rok będziemy świętowali 12 lat Inventage w Polsce. Jesteśmy z tego bardzo dumni, bo nasze wciąż rosnące doświadczenie powoduje, że możemy jeszcze lepiej wspierać naszych Klientów.

Współpracujemy głównie z największymi firmami w Polsce. Niemniej jednak w gronie ponad 1500 podmiotów będących Klientami Inventage, mamy coraz więcej przedsiębiorstw innowacyjnych, w tym nawet małych firm.

Praca specjalistów Inventage polega głównie na uzupełnieniu tego, co firmy same już robią na co dzień, ale też na sprawdzeniu poprawności rozliczeń w obszarze podatków i składek ZUS. Zmiany w przepisach prawnych są tak częste, a szerokie orzecznictwo tak skomplikowane, że firmy potrzebują wyspecjalizowanych ekspertów, którzy skupiają się na konkretnych zagadnieniach. W sytuacji, gdy firmy zarządzają ogromnymi budżetami, szczegółowe zbadanie każdego z elementów może wygenerować setki tysięcy oszczędności. Eksperti Inventage, w efekcie przeprowadzonej analizy, są w stanie generować tego typu kwoty. Dla naszych Klientów jest to przychód nadzwyczajny.

Klienci Inventage cenią sobie bardzo współpracę z Państwa firmą. Czym Inventage wyróżnia się od firm o zbliżonym profilu?

Trudno jest wyróżnić firmy w naszej branży, ponieważ każda będzie się prezentowała jako wyjątkowa i oczywiście najlepsza.

W Inventage cenimy sobie bliskość z naszymi rozmówcami. Dobra relacja pozwala na zwiększenie zaufania. Klienci zawsze mogą na nas liczyć - w możliwie najszybszym trybie.

Godnym podkreślenia jest fakt, że niektórzy z naszych ekspertów mają w swojej dziedzinie największe doświadczenie w Polsce. Powoduje to, że możliwości pomagania firmom są większe od tych, które ma konkurencja. Przytoczę tu prosty przykład: bardzo dużo jest lekarzy rodzinnych,

ale mało wyspecjalizowanych chirurgów. My raczej działamy jak chirurg, który prowadzi najtrudniejsze operacje, gwarantując jednocześnie największy poziom bezpieczeństwa i pożądany efekt końcowy. Stale rosnąca liczba firm z różnych branż powoduje, że doświadczenie Inventage jest coraz bogatsze i możemy dopasowywać usługi do każdego, nawet najbardziej wymagającego Klienta.

Panie Prezesie, jest Pan nie tylko założycielem Inventage, jej sercem i umysłem, ale również twórcą stosowanych przez firmę rozwiązań. Czy mógłby Pan podzielić się z nami swoim doświadczeniem?

Od ponad 30 lat zarządzam firmami. W mojej opinii ważny jest produkt lub usługa. Mają być one odpowiedzią na zmiany w prawie i nieustannie zaspokajają potrzeby Klienta. Sednem każdego sukcesu jest zespół – odpowiedni dobór ludzi. Zaangażowanie tych ludzi, aby w jak największym stopniu zadowolić Klienta, jest niezbędne. Obok tego – lojalność, pomyślność, ciężka praca i wiara w strategię firmy powodują, że można utrwać swoją pozycję na rynku.

Czy i w jaki sposób Polski Ład wpłynie na zakres usług oferowanych przez Inventage?

Ustawodawca wprowadza regularnie zmiany prawno-podatkowe, które mają ogromne znaczenie dla finansów firm. Klienci ubolewają nad tym, bowiem zmiany te nie zawsze są łatwe do zrozumienia i często mało precyzyjne. W takiej sytuacji potrzebują ekspertów, takich jak Inventage, aby wybrać jak najlepszą ścieżkę decyzyjną i bezpiecznie uzyskać jak najlepszy efekt końcowy.

Polski Ład, który zacznie obowiązywać z początkiem 2022 r., wprowadza do systemu podatkowego częściowo nowy zakres ulg – tzw. Pakiet Ulg na Innowacje. Firmy inwestujące w rozwój i stawiające na innowacyjność, będą mogły korzystać teraz z: ulgi B+R, Innovation Box, ulgi na prototyp, ulgi na robotyzację, czy ulgi na wsparcie innowacyjnych pracowników. Nie mamy już więc jednej lub dwóch ulg – pojawiły się kolejne, na które należy spoj-

rzeć kompleksowo pod kątem możliwości skorzystania przez konkretnego Klienta, z jednej lub kilku jednocześnie.

Jaka jest wizja rozwoju działalności Inventage?

Wizja rozwoju Inventage jest bardzo jasna: utrzymanie jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa dla naszych Klientów oraz jakości świadczonych usług.

Zadowolenie naszych Klientów - poparte licznymi rekomendacjami - i zdobywanie tych, którzy nie do końca są usatysfakcjonowani z efektów pracy innych doradców, pozwala być uznanym liderem w naszych specjalizacjach.

Jeśli chodzi o współpracę polsko-francuską - czy Inventage współpracuje z firmami francuskimi, które prowadzą działalność w Polsce?

Spółka Inventage jest członkiem Polsko-Francuskiej Izby Gospodarczej. Współpracujemy z firmami z różnym kapitałem. W naszej działalności nie robimy rozróżnienia na firmy z kapitałem francuskim i te z kapitałem polskim, czy zagranicznym. Firmy działające pod francuskimi brandami, prowadzące działalność gospodarczą w Polsce, rozliczają podatki i podlegają pod polską jurysdykcję prawno-podatkową. W firmach z udziałem kapitału zagranicznego stanowiska dyrektorów finansowych oraz dyrektorów HR często zajmują polscy menedżerowie z dużym doświadczeniem. Dla nas najważniejszy jest efekt wsparcia finansowego i budowanie trwałej relacji z naszymi Klientami, opartej na wzajemnym zaufaniu.

Znakomita lokalizacja to znak rozpoznawczy naszej sieci

z Beatrice Bouchet prezes zarządu B&B Hotels Polska, rozmawia Marcin Prynda

Hotele B&B są najszybciej rozwijającą się niezależną siecią hoteli w Europie w sektorze ekonomicznym. Do grupy należy prawie 600 hoteli w 14 krajach. W czym tkwi tajemnica tak skutecznej internacjonalizacji Grupy B&B Hotels?

Sukces Grupy tkwi w produkcji i w lokalizacji hoteli. Nasze obiekty przyciągają gości w każdym kraju, w którym się pojawiają. W przystępnej cenie zapewniamy to, co ważne dla osób podróżujących – nowoczesnie i funkcjonalnie wyposażone pokoje, wygodne materace stworzone specjalnie dla naszej marki, ciekawie zaprojektowaną przestrzeń lobby nawiązującą do charakteru miasta, urozmaicone śniadania z lokalną nutą, serwowane w formie bufetu, a także miejsca parkingowe. Ważnym elementem naszego sukcesu są bez wątpienia nasi pracownicy – profesjonalne zespoły ludzi, które dbają o dobrą atmosferę oraz komfort naszych gości.

Jak pandemia wpłynęła na działalność hoteli B&B na świecie, czy firma musiała zrezygnować z planowanych przedsięwzięć rozwojowych?

Pomimo kryzysu, który dotknął branżę hotelarską i niezależnie od wyzwań, z którymi obecnie musimy się mierzyć, nie zmieniamy swoich planów i nie rezygnujemy z żadnych przedsięwzięć rozwojowych. Wręcz przeciwnie – ciągle otwieramy nowe hotele oraz wchodzimy na kolejne rynki i na takim kursie chcielibyśmy pozostać.

Od kiedy Grupa B&B Hotels rozpoczęła swoją działalność w Polsce i jakie były jej najważniejsze etapy rozwoju w naszym kraju?

Wszystko zaczęło się wraz z otwarciem w Polsce pierwszego obiektu pod szyldem B&B Hotels. Był to hotel B&B Toruń, który swoich pierwszych gości przyjął w lipcu 2010 roku. W kolejnych latach kontynuowaliśmy nasz rozwój, otwierając sukcesywnie hotele w Warszawie, Wrocławiu, Łodzi, Katowicach i w Krakowie.

W 2019 roku do sieci B&B Hotels dołączyły obiekty w Nowym Targu oraz w Rzeszowie, wraz z którymi nasza oferta na terenie kraju powiększyła się do 912 pokoi. Oba działają w wynajętych budynkach. Nasza współpraca z ich właścicielami opiera się na długoterminowym najmie nieruchomości.

Kolejnym obiektem, który dołączy do struktur sieci będzie hotel B&B Lublin Centrum. Jego budowa jest obecnie w końcowej fazie, a otwarcie będzie miało miejsce w 2022 roku. Nowe hotele, które uruchomimy w następnych latach, będą funkcjonowały w wynajmowanych obiektach. Obecnie szukamy istniejących hoteli, mogących funkcjonować pod marką B&B Hotels lub budynków, stwarzających możliwość przekształcenia na hotele B&B w oparciu o umowę najmu.

W Polsce jest osiem hoteli B&B. W jaki sposób je budowano, czym kierowano się przy wyborze lokalizacji? Czy sieć w najbliższym czasie będzie rozwijana?

Pierwsze hotele uruchamialiśmy, nabywając teren, przechodząc cały proces po-

zyskania wszelkich pozwoleń administracyjnych i budując je przy zaangażowaniu generalnego wykonawcy. Proces selekcji działek był natomiast wynikiem wnikliwej analizy lokalizacji, w której bierzemy pod uwagę między innymi takie czynniki, jak: dostępność komunikacyjna, widoczność w przestrzeni miejskiej, bezpośrednie i biznesowe otoczenie oraz potencjał gospodarczy miasta. Znakomita lokalizacja to znak rozpoznawczy naszej sieci i cecha, za którą doceniają nas goście.

Stale pracujemy nad zwiększeniem dostępności naszej oferty. W najbliższych miesiącach otworzymy dwa nowe hotele, wraz z którymi udostępniemy do dyspozycji gości blisko 300 pokoi.

Proszę wymienić najważniejsze cele rozwojowe i inwestycyjne stojące przed B&B Hotels Polska w 2022 roku.

Celem, jaki sobie stawiamy na przyszły rok, jest otwarcie kilku nowych obiektów w Polsce. Nasz dalszy rozwój chcemy oprzeć na długoterminowym najmie już istniejących hoteli lub budynków nadających się do szybkiej adaptacji pod hotel. Szukamy również inwestorów, którzy będą skłonni wybudować obiekt zgodnie z naszymi wytycznymi, a następnie udostępnić go nam w najem, abyśmy mogli prowadzić działalność operacyjną.

Poszukujemy obiektów, do których moglibyśmy wprowadzić się na okres przynajmniej 10 lat, z opcją przedłużenia. W większości przypadków umowa opiera się na stałym miesięcznym czynszu, co daje właścicielom nieruchomości stałe miesięczne przychody. Czasami, w zależności od lokalizacji i chęci inwestora, możemy również zaproponować czynsz zmienny. Dzięki działaniu w ramach dużej Grupy możemy naszym partnerom biznesowym zaoferować poręczenie spółki matki za zobowiązania wynikające z umów najmu, dzięki czemu są one oceniane jako bezpieczna, wieloletnia inwestycja.

Tak więc zapraszamy do współpracy właścicieli hoteli lub inwestorów posiadających budynki, w których taki obiekt mógłby funkcjonować pod marką B&B Hotels.

„Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa” – finał konkursu filmowego KRUS dla młodzieży

26 listopada 2021 roku w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyła się gala finałowa III Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodzieży „Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa”, podczas której laureaci konkursu otrzymali nagrody.

Celem konkursu, organizowanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego od 2019 roku, jest propagowanie wśród młodzieży bezpiecznych zachowań związanych z pracą na terenie gospodarstwa rolnego, a także popularyzowanie światowej strategii prewencji w dziedzinie bezpieczeństwa pracy Międzynarodowego Stowarzyszenia Zabezpieczenia Społecznego – ISSA (ang. International Social Security Association), do którego Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego należy od 1991 roku.

W tym roku zadaniem konkursowym było zobrazowanie filarów strategii „Wizja Zero”, którymi są bezpieczeństwo, zdrowie i dobrostan oraz co najmniej jednej z jej 7 Złotych Zasad, ze szczególnym zwróceniem uwagi na Zasadę 1 – *Przejmij inicjatywę – zaangażuj się*, także w kontekście zagrożeń wynikających z sytuacji epidemicznej, spowodowanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Do konkursu zakwalifikowało się 26 filmów, spośród których 28 października 2021 roku Komisja Konkursowa, pod przewodnictwem Prezes KRUS dr Aleksandry Hadzik, wybrała trzy najlepsze filmy oraz wyróżniła cztery kolejne. Przyznane zostały również dwie nagrody specjalne.

Laureatami III Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodzieży „Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa” zostali: I miejsce – **Karolina Matusiak**, II miejsce – **Filip Bareja**, III miejsce – **Patryk Sokołowski**. Wyróżnienia w konkursie otrzymali: **Gabriel Łakomy**, **Mateusz Skwierczyński**, **Wojciech Urban**, **Samuel Pawełczyk**. Nagroda specjalna Głównego Inspektora Pracy została przyznana **Karolinie Matusiak**, natomiast nagrodę specjalną Agro Ubezpieczenia otrzymał **Konrad Strama**.

Współorganizatorami i fundatorami nagród w konkursie są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowa Inspekcja Pracy, Poczta i Telekomunikacja, Fundacja PGE, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Konkurs odbywa się pod honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz patronem medialnym TVP Info.

Laureaci III Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodzieży „Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa” ze współorganizatorami i fundatorami nagród

Strategia „Wizja Zero” w sektorze rolniczym w Polsce

Głównym celem Strategii „Wizja Zero” w sektorze rolniczym jest zmniejszanie wypadków przy pracy i chorób zawodowych, co wiąże się ze stworzeniem lepszych warunków pracy i poprawą zdrowia rolników. Strategia opiera się na przekonaniu, że wypadki przy pracy i choroby zawodowe można wyeliminować, jeśli zastosuje się odpowiednią strategię prewencji.

Innowacją w strategii „Wizja Zero” jest zwrócenie uwagi na trzy wymiary pracy człowieka: bezpieczeństwo, zdrowie i dobrostan, które mają kluczowy wpływ na wystąpienie lub nie wypadków, urazów czy też chorób spowodowanych pracą. Strategia opiera się na 7 Złotych Zasadach, których zastosowanie pomaga ograniczyć ryzyko niepożądanych zdarzeń, tj. aby nikt nie został pozbawiony życia lub zdrowia w pracy.

Przed nami święta Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Pragnę z tej okazji, w imieniu swoim i pracowników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, złożyć wszystkim Czytelnikom Kapitału Polskiego najserdeczniejsze życzenia.

Niech nowonarodzone Dzieciątko Jezus napełni nas pokojem, obdarzy miłością i wzajemnym szacunkiem oraz zwiastuje pomysłość i nadzieję na Nowy Rok.

Wszystkiego najlepszego!

Prezes
Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Aleksandra Hadzik
dr Aleksandra Hadzik

Chcemy, aby nasi pracownicy byli zadowoleni i dumni z miejsca pracy

Z Andrzejem Łysakowskim prezesem Zakładów Chemicznych „NITRO-CHEM” S.A., rozmawia Radosław Nosek

Zakłady Chemiczne NITRO-CHEM S.A znalazły się w wąskim gronie 20 przedsiębiorstw w Polsce – laureatów XIII edycji konkursu „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”, pod honorowym patronatem Prezydenta RP. Jakie działania Przedsiębiorstwa w największym stopniu zdecydowały o przyznaniu tak prestiżowego wyróżnienia?

Zgodnie z regulaminem konkursu, jego celem jest promowanie pracodawców, którzy wyróżniają się w stosowaniu dobrych praktyk w zakresie przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności poprzez stabilność zatrudnienia, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa do zrzeszania się w związki zawodowe.

Nitro-Chem jest postrzegany na rynku pracy przez pracowników spółki jak pracodawca solidny, rzetelny, szanujący prawa

pracownicze. Relacje z załogą i reprezentującymi ją związkami zawodowymi są partnerskie, oparte na wzajemnej współpracy i dialogu społecznym, angażującym pracowników w sprawy zakładu pracy.

Wynik finansowy firmy za ostatnie lata był na poziomie wysokim, wcześniej nieosiąganym, a część środków została przeznaczona na dodatkowe premie dla pracowników. Dokonano również podziału nagrody z zysku, której część została przeznaczona na dofinansowanie funduszu socjalnego.

Prowadzone są również remonty pomieszczeń socjalnych oraz podejmowane są działania poprawiające ogólne warunki pracy. Została zakupiona odzież ochronna lepszej jakości, jak również środki ochrony indywidualnej pracowników. Ponadto prowadzony jest program poleceń pracowniczych gratyfikujący pracowników, co za tym idzie są oni zmotywowani, wiedząc, że

mają realny wpływ na kształtowanie kadry pracowniczej zakładu oraz świadomość tego, że pracodawca liczy się z ich zdaniem.

Jak wygląda sytuacja kadrowa firmy? Czy występują problemy jeśli chodzi o pozyskiwanie wykwalifikowanych pracowników? Jakie perspektywy rozwoju zawodowego daje młodym pracownikom NITRO-CHEM?

Sytuację kadrową w Spółce cechuje stabilność i niski wskaźnik fluktuacji. Powstałe wakaty są uzupełniane na bieżąco. Dużą uwagę przywiązujemy do tego, aby nasi Pracownicy byli zadowoleni i dumni z miejsca pracy. Doceniamy również doświadczenie i gotowość do nauki zapewniając szkolenia i kursy oraz stawiamy na społeczną odpowiedzialność biznesu (CSR).

Zakłady Chemiczne „NITRO-CHEM” rozpoczęły się swoją działalność od produkcji trotylu, już w 1948 roku. Jakie były najważniejsze etapy rozwoju przedsiębiorstwa od tego czasu i jaka jest jego obecna pozycja rynkowa?

Tradycja Zakładów Chemicznych „NITRO-CHEM” rozpoczęła się w 1948 roku, kiedy w Bydgoszczy uruchomiono produkcję trotylu. Dziesięć lat później powstały Zakłady Chemiczne. Jednym z przedmiotów ich działalności była produkcja materiałów wybuchowych. „NITRO-CHEM” jako samodzielny podmiot powołany został do życia w 1992 roku, w dwa lata później przekształcono go w spółkę akcyjną.

Jednym z najważniejszych wydarzeń dla Nitro-Chemu było z pewnością podpisanie kontraktu na dostawę certyfikowanego trotylu dla armii Stanów Zjednoczonych. Trinitrotoluen używany jest tam do produkcji bomb serii MK oraz amunicji kal. 155mm.

Oprócz wytwarzania materiałów wybuchowych na potrzeby Sił Zbrojnych RP oraz dla innych armii państw należących do NATO, firma zajmuje się również napełnianiem nimi min, bomb lotniczych (m.in. bomby Mk82 oraz LBOB-100) oraz różnych kalibrów pocisków artyleryjskich i moździerzowych. Zakłady Chemiczne „Nitro-Chem” uznawane są za centrum elaboracji amunicji w Polsce.

Istotnym momentem dla rozwoju zakładu było uruchomienie w 2019 roku linii elaboracji bomb lotniczych MK82, która jest użytkowana przez siły powietrzne wojsk na całym świecie na samolotach takich jak Tornado, JAS-39 Gripen, Hawk, F-15, F-16. Nitro-Chem otrzymał od firmy RWM Italia, wchodzącej w skład grupy Rheinmetall Defence, uznanego na świecie producenta amunicji - certyfikat potwierdzający wdrożenie technologii produkcji MK82.

W ostatnim czasie bydgoskie przedsiębiorstwo umocniło się na pozycji lidera polskiej zbrojeniówki w zakresie eksportu. Materiały produkowane przez NITRO-CHEM trafiają nie tylko na europejskie rynki, ale także do Azji, Ameryki Północnej oraz Afryki.

Ponadto Nitro-Chem realizuje ważne dla niezależności i bezpieczeństwa państwa projekty badawczo-rozwojowe, współpracując z polskimi instytucjami naukowymi, jednostkami badawczymi oraz spółkami Grupy Kapitałowej PGZ.

Wyroby NITRO-CHEM-u trafiają do państw położonych na sześciu kontynentach. Co zdecydowało o tak udanej internacjonalizacji przedsiębiorstwa?

W ostatnich latach Zakłady Chemiczne „NITRO-CHEM” S.A. modernizowały

technologie produkcji, zwiększały zdolności produkcyjne oraz zdobywały nowe rynki dla swych wyrobów. Rzeczywiście, naszymi klientami są państwa położone na czterech kontynentach. Jednym z najważniejszych osiągnięć ostatnich lat, jest wejście na amerykański rynek cywilny, dzięki czemu rozszerzyliśmy dotychczasową współpracę w zakresie dostaw TNT w tym kraju. A naszym najnowszym osiągnięciem jest również eksport materiałów wybuchowych na rynek afrykański.

Proszę wymienić najważniejsze, flagowe produkty firmy.

Zakłady Chemiczne Nitro-Chem S.A. to największy w Sojuszu Północnoatlantyckim producent trotylu. Spółka produkuje również inne materiały wybuchowe, takie jak heksogen czy oktogen.

Bydgoska spółka specjalizuje się również w produkcji cywilnych środków strażackich przeznaczonych dla przedsiębiorstw z sektora górnictwa skalnego, geofizyki i prac drogowych dla klientów z kraju i zagranicy.

Całości dopełnia produkcja folii z tworzyw sztucznych dla branży opakowań.

Jakie są najważniejsze cele NITRO-CHEM-u w zakresie rozbudowy portfolio produktowego i innowacyjności?

Zakłady Chemiczne „NITRO-CHEM” S.A. poszerzają swoją ofertę produktową o nowe materiały wybuchowe oraz mieszaniny wybuchowe. Poza swoim sztandarowym wyrobem – TNT, opracowano technologię otrzymywania RDX, HMX.

W ostatnim czasie opracowano również technologię produkcji NTO, składnika mało wrażliwych materiałów wybuchowych wykorzystywanych w elaboracji amunicji artyleryjskiej.

Na etapie przygotowań jest mieszanina stanowiąca termobaryczny materiał wybuchowy. W planach na kolejne lata jest uruchomienie produkcji komponentów do prochów mało wrażliwych oraz do komponowania nowoczesnych bezsmugowych paliw raketowych.

W fazie badań jest ładunek kumulacyjny specjalnie zaprojektowany wraz z krajowymi jednostkami naukowymi dla górnictwa.

Spółka aktywnie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom związanym z bezpieczeństwem dostaw materiałów na rzecz obronności państwa, w tym potrzeby pośrednie i bezpośrednie związane z planami rozwoju i modernizacji technicznej sił zbrojnych.

W jaki sposób jest realizowana polityka zrównoważonego rozwoju?

Dla wiodącego producenta trotylu, największego w Europie oraz jednego z największych na świecie, zrównoważony rozwój jest jednym z głównych celów, a realizacja polityki zrównoważonego rozwoju polega na podejmowaniu działań zarówno na rzecz pracowników, społeczności lokalnej, jak i działań dotyczących jakości, bezpieczeństwa procesowego oraz ochrony środowiska, przy jednoczesnym dążeniu do poprawy wydajności i obniżenia kosztów produkcji oraz ciągłym rozwojem, w celu skutecznego realizowania zadań dla obronności kraju.

Od lat Zakłady Chemiczne „NITRO-CHEM” SA są partnerem i sponsorem profesjonalnego sportu. Wspieramy różne dyscypliny sportu: żużel, koszykówkę, szachy, ale też angażujemy się w akcje społeczne i charytatywne na rzecz potrzebujących dzieci, lokalnej społeczności oraz zwierząt.

3. edycja gali „Odpowiedzialny i Przyjazny Pracodawca”

Celem zainauguowanego w 2019 r. programu jest wyróżnienie przedsiębiorców, którzy zaangażowali się we wprowadzenie Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK) w swoich firmach, wykorzystując PPK jako element systemu benefitów pracowniczych, osiągając wysoką partycypację wśród pracowników. Dzięki życzliwej i otwartej postawie pracodawcy, zatrudnione osoby mogą liczyć

na zrozumienie i wsparcie w budowaniu prywatnych oszczędności. Za wkład w tworzenie przyjaznego środowiska pracy oraz budowanie finansowego zabezpieczenia pracowników, w programie przyznawana jest nagroda specjalna „Odpowiedzialnego i Przyjaznego Pracodawcy”. Poprzez promowanie pozytywnych przykładów, organizator – PFR Portal PPK – chce inspirować

pracodawców do wspierania pracowników w gromadzeniu oszczędności w Pracowniczych Planach Kapitałowych.

Lista laureatów 3. edycji programu „Odpowiedzialny i Przyjazny Pracodawca”:

- Ambasada Królestwa Norwegii
- Colgate-Palmolive (Poland) sp. z o.o.
- CTDI Poland sp. z o.o.
- Doosan Babcock Energy Polska S.A.
- Elektrotim S.A.
- Ensono sp. z o.o.
- Grodno S.A.
- HBH sp. z o.o. sp. komandytowa
- Infosys Poland sp. z o.o. Oddział w Poznaniu
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie Lubelskim
- PALL Poland sp. z o.o.
- Poczta Polska S.A.
- PORR S.A.
- Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- Zakład produkcyjno-handlowy „DROMADER”

Spółeczna odpowiedzialność biznesu w Lidl Polska

Jako firma społecznie odpowiedzialna Lidl Polska podejmuje wiele działań mających pozytywny wpływ na swoje otoczenie, zarówno lokalnie jak i w skali całego kraju. Firma zawsze działa zgodnie z ideą „W trosce o lepsze jutro”.

Lidl prowadzi 800 sklepów na terenie całej Polski, obsługiwanych przez 11 centrów dystrybucyjnych. Zespół Lidl Polska liczy ponad 24 000 osób. Skala działania sprawia, że firma czuje się odpowiedzialna za otoczenie, w którym funkcjonuje, dlatego prowadzi wiele działań, aby je ochraniać oraz wspierać jego rozwój.

Lidl Polska podkreśla, iż koncentruje się zarówno na bezpośrednich, jak i pośrednich skutkach prowadzonej działalności handlowej w obrębie całego łańcucha wartości. **Model Odpowiedzialności Lidl** (Lidl Responsibility Model, LRM), stanowi dla firmy bazę do oceny wpływu na zrównoważony rozwój, realizacji strategii zrównoważonego rozwoju oraz zarządzania i raportowania w tym obszarze. Struktura Modelu Odpowiedzialności Lidl (LRM) wskazuje 11 obszarów odpowiedzialności w obrębie całego łańcucha dostaw, rozmieszczonych na 4 etapach łańcucha wartości: zasoby, łańcuch dostaw, działalność operacyjna, klienci.

W 2019 r. Lidl Polska opublikował swoją **strategię CSR na lata 2020–2025**, która zawiera 10 celów i odnosi się do 4 obszarów określonych w Modelu Odpowiedzialności Lidl: godne warunki pracy, recykling/opakowania, jakość i bezpieczeństwo produktów, wartości odżywcze produktów i ich wpływ na zdrowie, bezpieczeństwo i higiena pracy, lokalne zakupy, zgodność z prawem, niemarnowanie żywności, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz obywatelska odpowiedzialność.

Lidl Polska podejmuje także wiele działań w trosce o środowisko naturalne i dąży do gospodarki obiegu zamkniętego. Firma regularnie eliminuje plastik wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie nieustannie dąży do wypełniania wizji **„mniej plastiku – obiegi zamknięte”**, poprzez realizację międzynarodowej strategii Grupy Schwarz – **REset Plastic** oraz przyjęte zobowiązania:

(a) Lidl Polska dąży do zmniejszenia zużycia plastiku do 20% w opakowaniach

jednostkowych oraz zbiorczych produktów marek Lidla do 2025 roku.

(b) Lidl Polska dąży do tego, aby 100% opakowań marek własnych Lidla maksymalnie nadawało się do recyklingu do 2025 roku.

(c) Lidl Polska dąży do tego, aby wykorzystanie recyklatu w plastikowych opakowaniach produktów marek własnych wyniosło średnio 25% do 2025 roku.

Ponadto Lidl postawił sobie za cel wyeliminowanie czarnego plastiku z opakowań marek własnych do końca 2021 roku, a tym samym znaczne zwiększenie możliwości recyklingu swoich opakowań.

Zgodnie ze strategią REset Plastic Lidl nieustannie dąży do tego, aby zmniejszyć ilość plastiku, dlatego firma wprowadziła do oferty woreczki wielokrotnego użytku na owoce i warzywa. Decydując się na ich zakup, klienci mają możliwość zrezygnowania z tzw. zrywek oraz tym samym włączenia się w redukcję plastiku. Jako pierwsza firma w branży Lidl wprowadził znakowanie owoców oraz warzyw naturalnym światłem, dzięki czemu rozpakował z plastikowych opakowań wybrane BIO owoce i warzywa. Informację o tym, że są to produkty BIO klienci znajdą bezpośrednio na skórcie.

Lidl Polska podkreśla również istotność niemarnowania żywności. W ramach całego łańcucha dostaw optymalizuje zamówienia oraz dostawy żywności w taki sposób, aby na sklepowych półkach znajdowało się dokładnie tyle produktów, ile potrzebują klienci. Dzięki temu firma ograniczyła marnowanie żywności niemal do „0”. Sieć prowadzi regularnie kam-

panie edukacyjne, informując klientów, jak racjonalnie gospodarować żywnością oraz jak wykorzystać produkty spożywcze o zbliżającej się dacie ważności. Od początku istnienia Lidl Polska, czyli od 2002 roku, firma współpracuje z Federacją Polskich Banków Żywności. Wspiera również Caritas Polska. Razem z tymi organizacjami prowadzi wiele akcji charytatywnych, które mają zapewnić żywność osobom potrzebującym, jak i liczne działania edukacyjne. Zazwyczaj dwa razy w roku w części sklepów Lidl odbywają się świąteczne zbiórki żywności. Każde takie działanie to kilkadziesiąt ton żywności dla osób, które jej potrzebują.

Lidl Polska prowadzi również swój autorski projekt **„Kupuję, nie marnuję”**, w ramach którego w niższej cenie oferuje świeże mięso, drób i ryby, produkty chłodnicze oraz część tzw. suchych artykułów (m.in. chleby pakowane, ciasta) o krótkim terminie przydatności. Przepenia tych artykułów pojawia się przed upływem terminu przydatności do spożycia i obowiązuje do jego ostatniego dnia. Żywność przeceniana jest o 50%, a chleby i bułki o 70%. Produkty objęte przecenami klienci zawsze znajdują w miejscu ich standardowej prezentacji, dodatkowo oznaczone informacją o przecenie i etykietą rabatową „Kupuję, nie marnuję”. Lidl oferuje również po obniżonych cenach „nieperfekcyjne” warzywa i owoce. Zainteresowaniem klientów cieszyły się niewymiarowe jabłka sprzedawane prosto ze skrzyń, „krzywe” buraki oraz ziemniaki, które obrodziły w nadmiarze. Wprowadzając je do oferty, firma przeciwdziała ich zmarnowaniu, jednocześnie wspiera polskich dostawców w sprzedaży tych produktów.

Strategia ESG – ważny trend na rynku finansowym

Zakończyła się I edycja konkursu „Liderzy ESG”, którego organizatorami byli: NN Investment Partners TFI, GPW oraz PwC. Partnerem strategicznym był UN Global Compact Network Poland, partnerami: Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Polskie Stowarzyszenie Inwestorów Kapitałowych (PSIK), Sieć Badawcza Łukasiewicz, Związek Banków Polskich (ZBP) oraz Konfederacja Lewiatan.

Konkurs „Liderzy ESG” był skierowany jest do przedsiębiorstw realizujących wyróżniającą się strategię ESG, oferujących innowacyjne produkty i usługi pozytywnie oddziałujące na środowisko, a także prowadzących skuteczne kampanie informacyjne i promocyjne w obszarze zrównoważonego rozwoju.

Zainteresowanie konkursem było bardzo duże. Nominowanych było prawie 100 przedsiębiorstw i ponad 20 osób fizycznych.

Podczas uroczystej gali konkursu, która odbyła się 2 grudnia br. w siedzibie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, przyznano nagrody dziewięciu firmom w trzech głównych kategoriach: Strategia, Innowacja oraz Program edukacyjny.

ESG jest akronimem oznaczającym: E – Środowisko (*environmental*), S – Społeczna odpowiedzialność (*social responsibility*) i G – Ład korporacyjny (*corporate governance*). W oparciu o te trzy oceny tworzone są ratingi i oceny pozafinansowe przedsiębiorstw. Takie ratingi mogą być bardzo ważne np. dla inwestorów giełdowych. Mogą oni poprzez analizę tych trzech parametrów porównywać alternatywne kierunki inwestowania badanych przedsiębiorstw.

Większość, zwłaszcza dużych przedsiębiorstw w Polsce zaczyna stosować strategię ESG. Podobnie jak CSR, czyli społeczna odpowiedzialność biznesu, ESG dotyczy również zrównoważonego rozwoju firmy. Przez wiele firm CSR był traktowany jako dobra strategia marketingowa, która pozwalała budować pozytywny wizerunek firmy w oczach klientów i potencjalnych inwestorów. Jednak w sytuacji ogromnych zagrożeń i wyzwań klimatycznych CSR okazuje się już być niewystarczający. ESG ujmuje tę problematykę w sposób bardziej kompleksowy. Z tego względu, ESG jest obecnie ważnym czynnikiem brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji biznesowych na całym świecie. Inwestorzy

często właśnie na tej podstawie wybierają przedsiębiorstwa.

ESG jest bardzo ważnym narzędziem dla firmy. Dzięki tej strategii planowanych jest wiele istotnych dla przedsiębiorstwa, ale też i środowiska inwestycji, które mogą być np. współfinansowane przez inwestorów. Działania zgodne z ESG budzą zaufanie ze strony potencjalnych inwestorów, ale też klientów, dostawców i innych partnerów firmy. Pomagają, jeszcze bardziej niż CSR, budować wizerunek firmy odpowiedzialnej, gotowej do podejmowania nawet największych wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi.

Ma to oczywiście przełożenie na sytuację finansową firmy jej możliwości inwestycyjne, a tym samym inwestycyjne. Jeżeli np. firma stosuje kryteria ESG, to banki chętniej udzielają jej kredytu, łatwiej jest jej przeprowadzać ważne transakcje, wiązać się wieloletnimi umowami ze swoimi partnerami biznesowymi itd. ESG może również wpływać pozytywnie na pracowników, stanowić dla nich silną motywację do działania, integracji z celami przedsiębiorstwa.

Problem polega jednak na tym, że wdrożenie strategii ESG wcale nie jest takie łatwe. Często budzi opór wśród samych menedżerów. Po co mamy angażować się w działania, mówią, które bezpośrednio nie przekładają się na nasze bieżące zyski? Po co angażować siły i środki w przedsięwzięcia niepewne, co tylko może osłabić nasze możliwości konkurencji na rynku? Skoro do tej pory dobrze sobie radzimy na rynku, to po co niepotrzebnie ryzykować i to zmieniać?

Obawa przed zmianami może zahamować wiele procesów w firmie. Dlatego do wprowadzenia strategii ESG potrzebna jest wola i zaangażowanie najwyższego kierownictwa firmy, umiejętność zaangażowania w takie działania pracowników niższych szczebli. Z tych powodów, nie każda firma może stosować strategię ESG. Udaje się to, jak na razie tylko najlepszym, najbardziej zaangażowanym i przewidującym menedżerom.

- Jako Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie jesteśmy bardzo dumni, że możemy być współorganizatorem konkursu „Liderzy ESG”. W naszej ocenie ESG to jest jeden z najważniejszych trendów na rynku finansowym, w tym na rynku kapitałowym – powiedziała Izabela Olszewska, członek

Zarządu GPW. - Jako Giełda ogrywamy tutaj podwójną rolę. Po pierwsze sami jesteśmy spółką publiczną i chcemy być w tym zakresie przykładem dla innych firm jak można zastosować w swojej strategii biznesowej kryteria ESG, jak można je dobrze raportować według oczekiwań inwestorów. Druga rola, którą odgrywamy to jest rola organizatora platformy obrotu dla kilkuset spółek. Czujemy się odpowiedzialni za to, aby wesprzeć naszych emitentów w przygotowaniu się do tego ważnego trendu.

Wykorzystano dane: gpw.pl

Lista laureatów I edycji konkursu „Liderzy ESG”:

Program Edukacyjny w obszarze ESG:

- Velvet CARE Sp. z o.o. Liderzy ESG 2021 Nagroda Diamentowa
- Saint-Gobain w Polsce Liderzy ESG 2021 Nagroda Złota
- Wodociągi Miasta Krakowa S.A. Liderzy ESG 2021 Nagroda Srebrna

Innowacja w obszarze ESG:

- Grupa Kapitałowa PKP Energetyka Liderzy ESG 2021 Nagroda Diamentowa
- Contec S.A. Liderzy ESG 2021 Nagroda Złota
- Żabka Polska sp. z o.o. Liderzy ESG 2021 Nagroda Srebrna
- Vertigo Farms Liderzy ESG 2021 Wyróżnienie

Strategia ESG:

- CIECH S.A. Liderzy ESG 2021 Nagroda Diamentowa
- Lidl Polska Liderzy ESG 2021 Nagroda Złota
- Grupa Kapitałowa PKP Energetyka Liderzy ESG 2021 Nagroda Srebrna

Wizjonerka Zielonej Transformacji:

- Dominika Bettman Liderzy ESG 2021 Wizjonerka Zielonej Transformacji

Velvet inspiruje, a uczniowie szkół podstawowych podejmują Ekowyzwania

Trwa ogólnopolska edycja programu edukacyjno – grantowego „Velvet. Piątka dla Natury”, który jest skierowany do wszystkich szkół podstawowych w Polsce, a zasięgiem obejmuje ponad 14 tys. placówek.

Ideą akcji, której opiekunem jest firma Velvet CARE, jest propagowanie wiedzy i postaw ekologicznych oraz inspirowanie dzieci, nauczycieli i rodziców do podejmowania wspólnie ekologicznych działań. Program „Velvet. Piątka dla Natury” otrzymał honorowy patronat Ministerstwa Klimatu i Środowiska, jest też objęty patronatami wielu kuratoriów i urzędów marszałkowskich.

Diamentowa nagroda Lidera ESG

W grudniu bieżącego roku program otrzymał diamentową nagrodę w jednej z trzech kategorii konkursu „Liderzy ESG” organizowanego przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., NN Investment Partners TFI S.A. oraz PwC Polska. Do tegorocznej, pierwszej edycji „Liderów ESG” napłynęło około 100 zgłoszeń, a Kapituła konkursowa miała nie lada wyzwanie, by wyłonić laureatów w poszczególnych kategoriach. „Lider ESG” to tytuł przyznawany firmom i instytucjom, które realizują wyróżniającą się strategię ESG, oferując innowacyjne produkty i usługi, pozytywnie oddziałujące na środowisko, pro-

wadzą skuteczne kampanie informacyjne i promocyjne w obszarze zrównoważonego rozwoju.

W trosce o ekologię

Velvet CARE, opiekun zwycięskiego programu „Piątka dla Natury”, to producent marki Velvet – lidera w kategorii papierowych produktów higienicznych w Polsce. Firma ta w ramach strategii zrównoważonego rozwoju pod nazwą Eco Agenda 2025 opracowała i wdraża działania pro ekologiczne. Koncentruje się na pięciu obszarach: ochronie zasobów leśnych, redukcji plastiku, oszczędzaniu wody, redukcji emisji CO2 oraz recyklingu. Ten zakres działań i troski firmy komunikowany jest znakiem „save nature” umieszczanym m.in. na opakowaniach produktów marki Velvet.

Zwycięski program edukacyjno-grantowy dla szkół „Velvet. Piątka dla Natury” jest odzwierciedleniem pro ekologicznych obszarów działań firmy, a jednocześnie nawiązuje do strategii Eco Agenda 2025. Składa się ona z trzech filarów: Produkt (ambicją firmy jest, by był on zawsze najwyższej jakości, stworzony w zgodzie z naturą), Organizacja (jak najczęściej wymagać od siebie) oraz Inspiracja (motywować do zmian na lepsze zarówno siebie, jak i otoczenie).

Program „Velvet. Piątka dla natury” to wprost realizacja zobowiązań zapisanych w trzecim filarze Eco Agendy, a jednocześnie jest to też działanie spójne ze strategią ESG spółki. Inspirowanie młodych ludzi do troski o środowisko, dzielenie się wiedzą, podejmowanie działań w myśl hasła „Razem dla Ziemi” to inicjatywy, które podejmuje Velvet CARE i które są zapisane jej w strategii zrównoważonego rozwoju. W firmie podkreślają, że „Piątka dla natury” to program „dla nas i dla natury”, który powstał w myśl hasła tegorocznej kampanii marki Velvet: „Działamy dziś z myślą o jutrze”.

Działamy dziś z myślą o jutrze

By wziąć udział w „Piątce dla natury” i skorzystać z przygotowanych materiałów edukacyjnych, trzeba założyć konto na stronie internetowej www.piatkadlanatury.pl. Można tam pobrać bezpłatne materiały dla nauczycieli klas 1-3. Są to gotowe do wykorzystania scenariusze lekcji, w pełni zgodne z obowiązującą podstawą programową i przygotowane przez metodyka. W każdym scenariuszu znajdują się Ekowyzwania – pomysły zabaw kreatywnych dla dzieci wokół poruszanego tematu lekcji

będące jednocześnie zadaniem konkursowym. W poprzedniej, regionalnej edycji programu do komisji konkursowej napłynęły zarówno prace plastyczne (wykonane różnymi technikami plakaty, komiksy, zabawki, przedmioty codziennego użytku wykonane z wykorzystaniem materiałów z odzysku), jak i nawet wiersze o tematyce ekologicznej! Kreatywność młodego pokolenia zachwycała, a w regionalnej edycji przyznano 20 nagród. Wybór laureatów był bardzo trudny, wszystkie zgłoszenia wskazywały na duże zaangażowanie uczestników w wykonanie projektów związanych z ochroną środowiska. W obecnej, ogólnopolskiej edycji konkursu organizatorzy planują nagrodzić aż 160 klas, chcąc objąć zasięgiem jak największą liczbę dzieci i zainspirować uczestników do kreatywnych działań w trosce o środowisko.

W ramach „Piątki dla Natury” można również złożyć wniosek o dofinansowanie projektu z zakresu ekologii realizowanego lub planowanego przez szkołę (czyli przyznanie tzw. Ekograntu). Dofinansowania te pozwalają zwycięskim placówkom przeprowadzić lokalnie uzasadnione i potrzebne działania – z korzystnym efektem dla natury, ale też dla społeczności szkolnej. W pierwszej edycji programu, dzięki Ekograntom, przeprowadzono rewitalizację ogrodu szkolnego, nasadzono nowe drzewa w okolicy szkoły, zakupiono recyklat do zbiórki butelek czy kosze do selektywnej zbiórki odpadów – miało miejsce wiele inicjatyw korzystnych dla natury i potrzebnych lokalnej społeczności. W obecnej ogólnopolskiej edycji 16 najciekawszych i najlepiej uzasadnionych ekoprojektów otrzyma dofinansowanie w wysokości 7000 zł.

Obecnie nadal trwa przyjmowanie zgłoszeń do „Piątki dla Natury”, a laureatów poznamy już w kwietniu 2022. Ze szczegółami akcji można zapoznać się na www.piatkadlanatury.pl. Warto wziąć udział tym programie by wspólnie działać już dziś z myślą o lepszym jutrze!

Grupa Raben z kolejną nagrodą

Z Jolantą Sawińską dyrektorką regionu Raben Logistics Polska, rozmawia Marcin Prynda

Podczas Gali Diamenty Top Industry 2021, Grupa Raben została wyróżniona w kategorii Operator Logistyczny Roku. Jakże najważniejsze osiągnięcia Grupy zdecydowały o przyznaniu tego prestiżowego wyróżnienia?

Muszę przyznać, że to wyróżnienie trafiło w nasze ręce w dość wyjątkowym czasie, pełnym rynkowych wyzwań, spowodowanych sytuacją pandemii oraz nierównomiernym ożywieniem gospodarczym. Ale przede wszystkim, jest to rok jubileuszowy Grupy Raben, w którym świętujemy 90-lecie na europejskim rynku i 30-lecie obecności w Polsce. To 90 lat doświadczeń, innowacji i nieustannego rozwoju, ale przede wszystkim 90 lat partnerstwa i współpracy z naszymi klientami. To dla nich jesteśmy skłonni szlifować rozwiązania skrojone na miarę ich potrzeb, i zawsze zabezpieczać ich biznes, tak by finalnie ich produkty lśniły na rynku niczym diament. Ponadto, chcemy być motorem, który sprawia, że świat nie tylko się nie zatrzyma, ale będzie lepszy, bardziej zielony. Dlatego, konsekwentnie realizujemy naszą strategię zrównoważonego rozwoju opartą na trzech

filarach: odpowiedzialny biznes, ochrona środowiska oraz wpływ społeczny. Myślę, że wszystkie wymienione aspekty miały wpływ na otrzymanie tego wyróżnienia.

Grupa Raben jest jedną z największych firm logistycznych w Polsce. Kiedy Grupa rozpoczęła działalność w naszym kraju i jakie były jej najważniejsze etapy rozwoju na polskim rynku?

Wszystko zaczęło się w 1931 roku w Holandii, gdzie, dziadek aktualnego CEO (Jan W. Raben) zaczął okolicznym rolnikom wozic ich produkty na targ. To on dał początek firmie, która dziś jest marką globalną. Kolejnym punktem było objęcie sterów przez syna założyciela w 1960 r. - Theo Raben, który z wielką pasją rozwijał m.in. transport tekstyliów z i do Polski. Jednak, pierwszy krok za granicę wykonał wnuk – obecny CEO Ewald Raben. Po przemianach 1989 roku dostrzegł szansę rozwoju na rynku polskim i wyruszył nad Wisłę z planem otwarcia oddziału. Kupił wtedy mapę Polski i zaznaczył dwanaście punktów, które stanowić miały oddziały ulokowane w różnych częściach kraju. Dzisiaj firma

ma w samej Polsce 53 oddziały, a ponad 160 w całej Europie (14 krajów). Łącznie dysponuje około 1 300 000 m² powierzchni magazynowych, zatrudnia 10 000 pracowników i każdego dnia na drogi wysyła około 9000 ciężarówek. Można powiedzieć, że ostatnie 30 lat to historia nieustannego rozwoju Raben w Polsce i dynamicznej ekspansji na rynki zagraniczne.

Pandemia korona wirusa boleśnie uderzyła we wszystkie sektory gospodarki, w tym transport i logistykę, powodując m.in. zerwanie istniejących łańcuchów dostaw. Jak z tymi wyzwaniami radzi sobie Raben Group Polska, czy konieczne było ograniczenia w działalności transportowo-logistycznej?

Zabezpieczenie biznesu, które deklarujemy naszym klientom dotyczy rozwiązań wdrażanych tu i teraz, ale równocześnie koncentruje się na długofalowym planie i konsekwentnym działaniu przekładającym się na naszą elastyczność, stabilność operacyjną oraz finansową. Rozwiązania takie jak właściwa polityka personalna i zarządzanie zasobami, współpraca z agencjami pracy, transparentność i narzędzia do monitorowania operacji online – to kontynuacja naszej ogólnej strategii ukierunkowanej na elastyczność i stabilność operacyjną, która w sytuacji pandemii nabiera jeszcze większego znaczenia.

W Grupie Raben od początku najważniejsze było dla nas, z jednej strony bezpieczeństwo oraz ochrona zdrowia naszych pracowników i kontrahentów, a z drugiej strony zapewnianie ciągłości operacji oraz serwisu na najwyższym możliwym poziomie. Była to naturalna odpowiedź na to, czego w tak krytycznym momencie potrzebowali klienci. Mimo dynamicznie zmieniającej się sytuacji, cały czas zapewnialiśmy naszym klientom ciągłość operacji logistycznych i maksymalną gotowość do realizacji zmiennych i zwiększonych wolumenów.

Jednocześnie od początku pandemii obserwujemy bardzo dużą zmienność wolumenów naszych klientów, nawet w cyklach dziennych czy tygodniowych. Stąd bardzo istotne w tym czasie jest dla nas jeszcze większe skoncentrowanie się na elastyczności zarówno w transporcie, jak i dla usług magazynowych czy usług dodanych. Mamy świadomość, że może to być kluczo-

we dla naszych klientów w realizacji ich planów biznesowych w dzisiejszej niepewnej sytuacji.

Z pewnością skala konsekwencji pandemii wymaga zrozumienia oraz współpracy wszystkich stron zaangażowanych w łańcuch dostaw. To z kolei powoduje, że widzimy jeszcze większą rolę ścisłej współpracy i komunikacji z naszymi klientami. Opiera się ona na logistyce z ludzką twarzą i umożliwia nam właściwą reakcję dostosowaną do dynamicznie zmieniających się wolumenów i potrzeb naszych klientów. Mottem Raben od lat jest hasło „your partner in Logistics” (Twój partner w logistyce). To nie przypadek. Dlatego, nadal będziemy podkreślać znaczenie partnerskiej współpracy między poszczególnymi uczestnikami łańcucha dostaw. W końcu my też jesteśmy tylko jednym z jego ogniw. Dla naszych partnerów i klientów chcemy być najmocniejszym ogniwem. To klucz do wszystkiego.

Grupa Raben sfinalizowała inauguracyjną, pięcioletnią pożyczkę związaną ze zrównoważonym rozwojem (SLL) o wartości 225 mln euro z grupą 7 banków. Na czym polega ten SLL i zważywszy na jego innowacyjny charakter, jakie jest jego znaczenie dla europejskiego sektora transportu drogowego i logistyki oraz dla polskiego rynku finansowego?

Zgadza się, w lipcu br. Grupa otrzymała kredyt powiązany ze zrównoważonym rozwojem (Sustainability Linked Loan – SLL), jako jeden z pierwszych przedstawicieli europejskiej branży logistycznej oraz druga firma w Polsce. Pięcioletnia umowa opiewa na kwotę 225 mln EUR, a w transakcji wzięło udział siedem instytucji finansowych. Dzięki kredytowi SLL możliwe będzie osiągnięcie celów wyznaczonych w naszej strategii zrównoważonego rozwoju. Marża takiego kredytu zależna jest od spełnienia przez Raben warunków określanych przez pięć kluczowych wskaźników efektywności (KPI) w obszarach środowiska, społeczeństwa i ładu korporacyjnego (ESG) dla sektora transportu drogowego i logistyki. Cele stanowią innowacyjne połączenie wewnętrznych KPI firmy i oceny wskaźników ESG przez podmiot zewnętrzny. Zestaw wskaźników w kompleksowy sposób obejmuje: emisje gazów cieplarnianych, różnorodność pod względem płci i praktyki dotyczące ładu korporacyjnego. Kredyt ten to milowy krok dla europejskiego sektora transportu drogowego i logistyki, a także dla polskiego rynku finansowego. Umowa pokazuje, że w tych sektorach odpowiedzialne zachowania biznesowe postrzegane są jako kluczowe dla przyszłości gospodarki i biznesu.

W jaki sposób Grupa Raben popularyzuje w Polsce ideę zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa na drogach?

Odpowiedzialność społeczna, troski o przyszłe pokolenia i los planety, towarzyszą nam od lat i są wpisane w nasze DNA. Teraz, w obliczu kryzysu klimatycznego i kurczących się zasobów, taka postawa ma większe znaczenie niż kiedykolwiek. O poważnym traktowaniu tego zagadnienia świadczy powołanie w Grupie specjalnego komitetu decyzyjnego, któremu przewodzi sam prezes Ewald Raben, oraz opracowanie strategii zrównoważonego rozwoju, opartej na trzech filarach: środowisko, wpływ społeczny i ład korporacyjny. Przyjęty w 2019 r. dokument pozwala nam działać na rzecz środowiska i wszystkich interesariuszy w sposób długofalowy, ustrukturyzowany i kompleksowy.

Ważne miejsce w strategii zajmuje walka ze zmianami klimatu, m.in. poprzez redukcję emisji. Dlatego, Raben zakupił energię na lata 2021-2022 ze świadectwami pochodzenia ze źródeł odnawialnych. Oprócz tego podpisaliśmy niedawno z PGE Obrót siedmioletni kontrakt (PPA Power Purchase Agreement), na mocy którego od 2023 roku w Polsce będziemy korzystać w 100% z zeroemisyjnej energii. PPA gwarantuje bezpośrednie dostawy zielonej energii z dedykowanych farm fotowoltaicznych wybudowanych specjalnie dla naszej firmy. Dopelnieniem naszych działań jest edukacja ekologiczna i działania mające kompensować negatywny wpływ firmy na środowisko. Dzięki wieloletniej akcji nasadzeń, w ramach akcji „E-faktura=wyższa

kultura”, w Polsce rośnie już niemal 30 000 drzew posadzonych przez Raben. Niedawno (3 listopada) we współpracy z Fundacją Aeris Futuro, posadziliśmy kolejnych 10 000 drzew w Parku Narodowym Gór Stołowych.

Kolejnym kluczowym aspektem naszych działań jest zdrowie i bezpieczeństwo – są one w Grupie Raben nienegocjowalne. Codziennie na europejskie trasy wysyłamy ponad 9000 środków transportu i mamy świadomość, jak ważne jest zarządzanie zachowaniami w trasie w taki sposób, by każdy kierowca bezpiecznie dotarł do celu. Niezależnie od tego czy jest to dostawa do najdalszego zakątka ziemi czy powrót do domu. Czujemy się odpowiedzialni nie tylko za swoich kierowców, ale także za innych użytkowników ruchu drogowego, zależy nam więc na podnoszeniu świadomości wszystkich użytkowników szos.

Dlatego, od lat budujemy wewnętrzną kulturę bezpieczeństwa i edukujemy użytkowników dróg, pracowników, kierowców. Poza szkoleniami dla kierowców w zakresie jazdy proaktywnej i wykorzystania technologii w nowych pojazdach, stworzyliśmy również platformę edukacyjną „Nie bądź dziki”. Znajduje się na niej e-szkolenie w formie 10 animacji tematycznych, które pokazują wybrane zasady bezpiecznych zachowań na drogach i placach manewrowych. Wierzymy, że znajomość i zrozumienie zagrożeń na drodze pozwoli nam wszystkim uniknąć wypadków i chronić zdrowie i życie nasze, naszych najbliższych oraz innych użytkowników ruchu drogowego.

PoznajMY się!

e.on

Pod koniec 2021 r. FOTON Technik zmienił się w E.ON Foton

Pozostajemy spółką skupioną na oferowaniu usług związanych z OZE, przede wszystkim instalacji fotowoltaicznych i komplementarnych z nimi produktów, jak pompy ciepła, magazyny energii i stacje ładowania. Nasza oferta jest skierowana zarówno do klientów indywidualnych, jak i biznesowych, w tym gospodarstw rolnych.

eonfoton.pl

E.ON Foton jedną z firm z największym doświadczeniem w obszarze rozwiązań OZE w Polsce.

Z Michałem Skorupą prezesem E.ON Foton Sp. z o.o., rozmawia Marcin Prynda

Od kiedy firma Foton Technik (obecnie E.ON Foton) rozpoczęła działalność i jaka jest jej obecna pozycja na rynku fotowoltaiki w Polsce. Ile do tej pory firma zamontowała modułów fotowoltaicznych?

Firma Foton Technik (obecnie E.ON Foton) rozpoczęła swoją działalność w 2015 roku. Od tego czasu sukcesywnie poszerza zakres swojej działalności i oferowanych produktów o najnowocześniejsze rozwiązania. Dziś, jako lider rynku instalacji fotowoltaicznych w Polsce, projektuje i instaluje systemy fotowoltaiczne, a także oferuje komplementarne z nimi produkty takie jak pompy ciepła, magazyny energii czy stacje ładowania. Obsługuje zarówno klientów indywidualnych, jak i biznesowych na terenie całej Polski. Możemy pochwalić się realizacją montażu 450 tys. modułów fotowoltaicznych. Nasze dane pokazują, że wykonujemy prawie 1000 realizacji miesięcznie, a zaufało nam do tej pory 25 tysięcy klientów. Z dumą mogę powiedzieć, że jesteśmy jedną z firm z największym doświadczeniem w obszarze rozwiązań OZE w Polsce.

Kiedy FOTON Technik dołączył do Grupy innogy (obecnie E.ON) i co przyniosła firmie ta zmiana m.in. jeśli chodzi o zakres oferty i skalę montażu?

W 2016 roku głównym udziałowcem firmy został koncern innogy (obecnie E.ON Polska). E.ON należy do największych spółek energetycznych w Europie. Operuje na 15 rynkach, gdzie obsługuje ok. 53 mln klientów. Jak wiadomo, energia odnawialna jest podstawą naszych usług od początku istnienia Spółki i także jako E.ON Foton nadal pozostajemy skupieni na oferowaniu usług związanych z OZE, przede wszystkim instalacjach fotowoltaicznych i komplementarnych z nimi produktów. Tak jak wspomniałem naszym celem jest ciągle rozbudowywanie oferty i podno-

szczenie jakości usług, natomiast teraz dołączając do giganta na rynku energetycznym – Grupy E.ON – zyskamy międzynarodowe doświadczenie, wsparcie z Grupy, tym samym oferując naszym klientom jeszcze bardziej optymalne produkty. Dodatkowo, w strategii E.ON energia odnawialna i dekarbonizacja ma specjalne miejsce. Kluczowym wyzwaniem w najbliższych latach jest transformacja energetyczna, a E.ON bierze w niej czynny udział, oferując klientom innowacyjne, efektywne rozwiązania w dziedzinie wytwarzania energii, ciepła i chłodu. E.ON Foton w tym obszarze ma kompleksową ofertę dla segmentu budownictwa jednorodzinnego, gospodarstw rolnych oraz małego i średniego biznesu.

Jak rozwija się rynek rozwiązań OZE dla indywidualnych odbiorców? Jakie korzyści odnosi właściciel domu jednorodzinnego z takiej instalacji?

Oszczędności dla konsumentów, którzy decydują się na panele fotowoltaiczne, są bezsporne. Nasi klienci coraz częściej korzystają z rozwiązań sprzężonych: łączą fotowoltaikę z pompami ciepła i magazynami energii. Magazynowanie wyprodukowanej przez własną instalację energii, daje niezależność energetyczną - przerwy w dostawach spowodowanych zerwaniem linii w czasie burz czy blackouty spowodowane okresowym przeciążeniem linii przestają stanowić problem. Dzięki pompie ciepła natomiast zyskują też praktycznie bezkosztowe i bezobsługowe źródło ciepła – nie muszą kupować surowca do ogrzewania i poświęcać czasu na uruchamianie pieca.

Proszę ocenić potencjał rozwoju rynku rozwiązań OZE dla przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych. Co obejmuje taka oferta? Jakiego rodzaju odbiorcy najchętniej z niej korzystają?

Zbliża się radykalna zmiana na rynku związana ze zmianą obecnego systemu opłat dla właścicieli instalacji fotowol-

taicznych. Sytuacja ta może doprowadzić do pewnego wyhamowania zainteresowania instalacjami fotowoltaicznymi po stronie klienta indywidualnego, ale jestem przekonany, że rosnące ceny energii wpłyną na mocny wzrost popytu po stronie klienta biznesowego, w tym również klientów prowadzących działalność rolniczą.

Proszę ocenić rządowe wsparcie w zakresie fotowoltaiki i OZE m.in. poprzez program Mój Prąd 3.0. Czy Państwa zdaniem rok 2022 będzie kolejnym rokiem dynamicznego rozwoju tego rynku w Polsce?

Likwidacja opustów w perspektywie kilku miesięcy przekonała sporo ludzi do przyspieszenia decyzji. Nadal nie spodziewamy się znacznego wyhamowania całkowitej dynamiki sprzedaży i przyłączania nowych instalacji. Konsumentom nadal będą szukać możliwości obniżenia rachunków za energię. Fotowoltaika im to umożliwi. Własne panele to też wstęp do budowania domowej niezależności energetycznej. Duże nadzieje pokładane są w kolejnej edycji programu Mój Prąd 4.0. Zgodnie z zapowiedziami, system wsparcia ma ruszyć na przełomie pierwszego kwartału przyszłego roku i obejmować dofinansowaniem również magazyny energii.

Roboty wspierają przemysł w kryzysie

Światowa populacja mechanicznych pracowników liczy już ponad 3 miliony jednostek, a wartość zakupów tej technologii wyniosła w ostatnim roku 13,2 mld USD. W 2020 r. na świecie sprzedano blisko 384 tys. robotów przemysłowych - 0,5 proc. więcej niż przed rokiem. Do polskich zakładów trafiło 2 147 robotów, co oznacza spadek sprzedaży o 19 proc. Inwestycje w cyfryzację i automatyzację w ciągu najbliższych 7 lat przyniosą korzyści o wartości 160 mld euro - donosi Międzynarodowa Federacja Robotyki (IFR).

- Pandemia przyniosła nowe wyzwania dla środowiska produkcyjnego. Wielu producentów poszukując efektywnego rozwiązania zdecydowało się na wdrożenie robotów przemysłowych. Wśród nich były małe i średnie przedsiębiorstwa, które dokonały zakupu pierwszego robota - mówi Ralf Völlinger, Vice President, Robot Business Division w firmie FANUC Europe Corporation.

Robotyzacja to wciąż domena pięciu największych gospodarek na świecie - Chin, Japonii, Stanów Zjednoczonych, Korei Pd. i Niemiec, które są odpowiedzialne za 76 proc. wszystkich instalacji robotów.

- Robotyzacja jest w tych krajach wpisana w rozwój i mimo ogromnej liczby posiadanych robotów, nawet w dobie kryzysu nie ogranicza się zamówień na kolejne jednostki. Przymiemy z technologią jest budowane w oparciu o doświadczenia i korzyści wynikające z automatyzacji produkcji - tłumaczy Jędrzej Kowalczyk, prezes zarządu firmy FANUC Polska, wiodącego dostawcy robotów przemysłowych.

W polskim przemyśle pracuje obecnie ok. 17 tys. robotów. 55 proc. z nich realizuje operacje tzw. handlingu, czyli przenoszenia i obsługi produktów, a kolejne 19 proc. zajmuje się spawaniem. W ciągu ostatnich 12 miesięcy, polski przemysł zakupił 2147 robotów (-19 proc.), co zapewniło Polsce 16. miejsce w światowym rankingu sprzedaży.

- Statystyki sprzedażowe naszej firmy potwierdzają zainteresowanie robotyzacją w kluczowych branżach. Czynnikiem wspierającym zwrot w kierunku robotyzacji są tu ekstremalnie wysokie wymogi w zakresie jakości, powtarzalności i elastyczności produkcji, a także stosunkowo duża koncentracja stanowisk pracy ludzi - mówi Jędrzej Kowalczyk.

Gęstość robotyzacji - jedynie 52

W Polsce na 10 tysięcy pracowników przemysłu przypadają obecnie 52 roboty przemysłowe, co oznacza wzrost wskaźnika jedynie o 6 punktów w porównaniu do roku ubiegłego. W innych krajach regionu zmiany w zakresie gęstości robotyzacji, m.in.: Czechach 162 (+15), Słowacji 175 (+6), na Węgrzech 120 (+14), w Niemczech 371 (+22), wskazują na większe ożywienie w branży i podkreślają ciągłe utrzymywanie dystansu technologicznego pomiędzy Polską a innymi krajami. Wskaźnik w Polsce jest wciąż daleko poniżej wartości średnich dla Europy czy świata, gdzie gęstość robotyzacji wynosi odpowiednio 123 i 126.

- W globalnej produkcji przemysłowej upowszechnia się trend wdrażania mechanicznych pracowników wszędzie tam, gdzie jest wymagana wysoka wydajność, jakość i powtarzalność, bo to skutkuje wzrostem produktywności i znacznym obniżeniem kosztów. Biorąc pod uwagę fakt, że na świecie robotyzacja zaczyna wykraczać poza tradycyjne branże i zmierza w kierunku mniejszych firm roboty mają szansę odegrać znaczącą rolę także w rozwoju polskich fabryk - mówi Jędrzej Kowalczyk.

Czynnikiem napędzającym wdrażanie robotów będzie postępujący wzrost zainteresowania firm łańcuchami dostaw odpornymi na czynniki zewnętrzne, a także zwiększanie mocy produkcyjnych w przemyśle.

Procesom transformacji przemysłu sprzyja rozwój nowoczesnych technologii, m.in.: Internet of Things, Artificial Intelligence, czy machine learning.

Inwestycje wbrew pandemii

W Gminie Tarnowo Podgórne wybuch pandemii uruchomił mechanizmy ostrożnościowe w wydatkowaniu środków budżetowych. - Kierując się koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa finansowego Gminy, w 2020 roku wstrzymaliśmy remonty i zakupy, a także spowolniliśmy realizację inwestycji lokalnych - wyjaśnia Tadeusz Czajka, Wójt Tarnowa Podgórnego. - Z tego powodu, mimo że na skutek pandemii w dochodach tylko z tytułu z podatku straciliśmy co najmniej 3 mln zł, to w wyniku rozliczenia 2020 roku mamy ponad 42 mln zł nadwyżki budżetowej do dyspozycji. Terminowa realizacja gminnych planów inwestycyjnych nie jest zagrożona.

Poniżej prezentujemy najważniejsze inicjatywy, realizowane w Gminie Tarnowo Podgórne z myślą o mieszkańcach i przedsiębiorcach.

Budowa Centrum Integracji Obywatelskiej Przeźmierowo

W Przeźmierowie i Tarnowie Podgórnym powstają Centra Integracji Obywatelskiej, które mają spełniać szerokie funkcje społeczne. W Przeźmierowie znajdują się pomieszczenia dla organizacji pozarządowych i największego w Gminie koła seniora, zostanie tam przeniesiona Filia Urzędu, tu powstanie także posterunek Policji. Natomiast w CIO Tarnowo Podgórne mieścić się będzie Muzeum Demokracji i przestrzeń dla lokalnych organizacji.

Planowany termin zakończenia prac obiektu w Przeźmierowie przypada na koniec listopada 2021 r., a w Tarnowie Podgórnym na koniec marca 2022 r.

Koszt powstania Centrum Integracji Obywatelskiej Przeźmierowo to 5 737 894,63 zł. Budowa obiektu w Tarnowie Podgórnym realizowana jest przy wsparciu finansowym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych - całkowita wartość inwestycji - 9 877 337,44 zł, a wartość dofinansowania - 3 870 202 zł.

Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni

Trwa modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Tarnowskiej Gospodarki Komunalnej TP-KOM. Efektem tej inwestycji będzie podwojenie wydajności oczyszczalni - z 4 000 m³ do 8 000 m³. Wprowadzane rozwiązania to prawdziwy skok technologiczny - zastosowany zostanie m.in. nowoczesny system napowietrzania, wyeliminowane zostaną zbiorniki zęgaszczania i odwadniania osadów, dłuższa i staranniejsza będzie obróbka ścieków. Zainstalowany system będzie dostosowany do zmieniającej się struktury ścieków, tzn. przeznaczony będzie zarówno do oczyszczania ścieków komunalnych jak i przemysłowych, co w przypadku naszej Gminy jest bardzo ważne.

Ważną kwestią jest też bardzo korzystne finansowanie tego przedsięwzięcia, którego wartość wynosi ponad 37 mln zł brutto. Blisko 50% tej kwoty to unijne wsparcie w ramach programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Kolejne prawie 50% kwoty spółka otrzymała w formie preferencyjnego kredytu z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Rozbudowa oczyszczalni zakończy się 31 grudnia 2021 r.

Budowa Tarnowskich Tężni to kolejny etap powstawania Termalnego Parku Zdrowia, który już tworzą Tarnowskie Termy i Park Tenisowy Tarnowo Podgórne. Powstanie nowoczesne miejsce spotkań i relaksu, w którym będzie można korzystać z tężni solankowych, inhalatorium, parku ze ścieżkami i ławkami, pomostu i przyległego stawu, a także z placu zabaw oraz polany piknikowej. Przewidziano też parkingi dla rowerów i dla samochodów.

Koszt budowy tężni to 5 698 100 zł.

Zakończenie prac planowane jest na czerwiec 2022.

Tarnowskie Tężnie na pewno będą kolejną wizytówką Gminy Tarnowo Podgórne.

W Sadach (Gm. Tarnowo Podgórne) trwa budowa dwóch dwukondygnacyjnych budynków komunalnych. Każdy z nich będzie składać się z czterech lokali.

Powierzchnia użytkowa budynku to ponad 170 m², a zabudowy 158 m².

Szacuje się, że koszt budowy wyniesie ok 1,9 mln zł.

Prace potrwać do końca września 2021 r.

Gmina Tarnowo Podgórne

Ul. Poznańska 115, 62-080 Tarnowo Podgórne

www.tarnowo-podgorne.pl, ug@tarnowo-podgorne.pl, tel. 61 8959 200

kontakt dla inwestorów:

Tarnowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości,

kontakt@tarnowo-podgorne.pl, tel. 61 8959 424

Kapitał ludzki jest źródłem sukcesu naszego miasta

Z Jackiem Wiśniowskim burmistrzem Lidzbarka Warmińskiego, rozmawia Radosław Nosek

Podczas Europejskiego Kongresu Samorządowego w Mikołajkach uczestniczył Pan w panelu tematycznym poświęconym jakości powietrza. Jakże najważniejsze wnioski płyną dla Pana jako samorządowca, z tej debaty?

Panel był bardzo interesujący i odbyła się dynamiczna dyskusja wskazująca na jedno, że transformacja działalności człowieka w stosunku do środowiska, a w tym wypadku wpływ na powietrze, wymaga zmiany mentalności ludzkiej, a także innego definiowania wartości potrzeb ludzkich. Bez czystego powietrza ziemia, w tym istoty żywe nie będą istnieć a głównym trucicielem jest człowiek.

Mając na względzie spojrzenie przedstawicieli różnych grup społecznych biorących udział w panelu można mieć nadzieję, że my ludzie możemy to wszystko zmienić tylko wymagana jest pełna współpraca różnych środowisk z całego świata. Nauka, biznes, samorządy, stowarzyszenia ekologiczne, medycy zauważają problem który trzeba rozwiązać i to bardzo szybko. Nowe technologie pozwalają na to, aby wykorzystać je dla dobra całej planety. My samorzą-

dowcy mamy w tym bardzo ważny udział i powinniśmy tworzyć dobry klimat współpracy międzysektorowej. Taki jest wniosek ostateczny.

Jakie działania podejmowane są w Lidzbarku Warmińskim w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu miejskiego, jako alternatywy dla aut prywatnych?

Lidzbark Warmiński jako miasto rozwija się w następujących kierunkach: jego rozwoju gospodarczego tj. turystyka, sport, uzdrowisko, mała i średnia przedsiębiorczość. Trzy z nich są oparte na dobrych warunkach środowiskowych. Jednym z naszych działań, aby utrzymać dobre warunki środowiskowe jest wprowadzenie transportu zbiorowego opartego na taborze niskoemisyjnym jakim są zakupione autobusy elektryczne. Jest to pierwsza w historii naszego miasta komunikacja miejska. Celem zachęcenia społeczeństwa do korzystania z komunikacji zbiorowej przejazdy nim są darmowe dla wszystkich pasażerów. Liczymy na to, że zmniejszy się ruch pojazdami spalinowymi, a co za tym idzie i zanieczyszczenie powietrza. Takie działanie jest wsparciem promocji wykorzystania pojazdów elektrycznych do innych form przemieszczania się np. rowerów elektrycznych, czy też elektrycznych samochodów osobowych.

Rok 2022 nie będzie łatwy dla samorządów m.in. z uwagi na projektowane zmiany podatkowe PIT i CIT, które znacznie obniżą samorządom dochody budżetowe z tych źródeł. Jak gmina przygotowuje się do tych wyzwań?

W związku z licznymi inwestycjami wspieranymi przez uzyskane dofinansowania ze środków zewnętrznych tj. unijnych i rządowych jesteśmy największym od kilku lat inwestorem w Lidzbarku Warmińskim. Przed pandemią wspierało to często nasze lokalne firmy, które startując w przetargach wygrywały wykonując prace na lokalnym rynku z udziałem pracowników zamieszkałych w Lidzbarku Warmińskim. Takie sytuację dawały nam wzrost udziałów w szczególności w podatku PIT.

Od 2020 roku my nie zwolniliśmy w inwestycjach, lecz wiele firm wstrzymało prace, a co za tym idzie i zmalały udziały w podatku. Zrobiliśmy wiele cięć w budżecie na 2020 oraz 2021 rok, które niestety nie wystarczyły przy tak dynamicznym wzroście cen i usług oraz wynagrodzeń.

Zmiany podatkowe w Polskim Ładzie wskazują na jeszcze większe zmniejszenie prognozowanych wpływów z udziałów podatku dochodowym PIT oraz mniejsze subwencje. Taki stan rzeczy doprowadzi do konieczności zadłużenia miasta i wstrzymania wielu inwestycji. My jako miasto staramy się promować nasze tereny inwestycyjne i zachęcać do budowy nowych firm, które w konsekwencji mogą dać szansę zwiększenia dochodów własnych i pokrycia wydatków bieżących. Przygotowaliśmy

Zmiany podatkowe w Polskim Ładzie wskazują na jeszcze większe zmniejszenie prognozowanych wpływów z udziałów podatku dochodowym PIT oraz mniejsze subwencje. Taki stan rzeczy doprowadzi do konieczności zadłużenia miasta i wstrzymania wielu inwestycji.

plan inwestycyjny pod kątem uzbrojenia nowych terenów. Wprowadziliśmy komunikację miejską aby zachęcić ludzi do osiedlania się w Lidzbarku Warmińskim. Budujemy nowe obiekty uzdrowiskowe, aby rozwijać ten kierunek rozwoju gospodarczego. Staramy się modernizować nasze obiekty użyteczności publicznej w oparciu o energetykę odnawialną, aby zmniejszyć koszty utrzymania.

Jakie będą najważniejsze czynniki rozwoju Lidzbarka Warmińskiego w najbliższych latach?

Sadzę że najważniejsze czynniki rozwoju to inwestycje i przedsiębiorczość. W tym wszystkim kapitał ludzki jest źródłem sukcesu naszego miasta Lidzbark Warmiński.

VI Europejski Kongres Samorządów

6 – 7 grudnia 2021 – Hotel Gołębiowski, Mikołajki

EUROPA PO PANDEMII: JAK ODBUDOWAĆ LOKALNĄ GOSPODARKĘ?

Najważniejsze spotkanie przedstawicieli

władz regionalnych i lokalnych

z krajów Europy z przedstawicielami

polskich władz centralnych oraz Unii Europejskiej

Blisko 140 wydarzeń – paneli,

bloków programowych, wykładów,

warsztatów – podzielonych

na 10 ścieżek tematycznych

Miejsce spotkań blisko tysiąca

liderów samorządów z biznesem,

organizacjami samorządowymi i pozarządowymi

oraz przedstawicielami ministerstw i agend rządowych

www.forum-ekonomiczne.pl

Główny partner Kongresu

W MIKOŁAJKACH ODBYŁ SIĘ VI EUROPEJSKI KONGRES SAMORZĄDÓW. WSPÓŁORGANIZATOREM WYDARZENIA BYŁ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO.

Mazurski kurort na dwa dni stał się centrum wymiany myśli i doświadczeń przedstawicieli europejskich regionów.

- Naszym zdaniem to nowy, przyciągający uwagę sposób na pokazanie regionu jako miejsca atrakcyjnego do inwestowania, pracy, nauki i wypoczynku. Impreza jest szeroko promowana, przyciąga wyjątko-

wych gości cieszących się autorytetem, więc informacja o Warmii i Mazurach dotrze nie tylko do uczestników, ale i innych osób zainteresowanych tematyką samorządów, biznesu, turystyki - mówi Gustaw Marek Brzezin, marszałek województwa.

Kongres przyciągnął najważniejsze postacie krajowych i zagranicznych samorz-

dów, władz centralnych oraz biznesu.

Hasłem przewodnim tegorocznego kongresu jest „Europa po pandemii: Jak odbudować lokalną gospodarkę?”.

- Wszyscy ucierpieliśmy, widzimy, jak wiele zmieniła w naszym życiu pandemia spowodowana wirusem Sars-Cov-2 - dodaje marszałek Brzezin. - Samorząd województwa szybko i sprawnie uruchomił wszelkie możliwe wsparcie w sferze ochrony zdrowia czy przedsiębiorczości. Przedsiębiorcy, także ci najmniejsi, sprawnie wykorzystali narzędzia z tarczy antykryzysowej. Zakładamy, że część przyszłych środków spójności będzie przeznaczona na usuwanie skutków kryzysu. Samorząd województwa, planując przyszłą interwencję, bierze również pod uwagę tę konieczność, dostosowując programowanie do bieżącej sytuacji. Ważną rolę odegrała m.in. działania poprawiające kondycję przedsiębiorstw regionu, w tym ich odporność na kolejne spowolnienia gospodarcze.

Wśród najważniejszych omawianych tematów są ponadto finansowanie rozwoju regionów, smart-rozwiązania, współpraca transgraniczna oraz tworzenie sprzyjających warunków dla inwestycji.

Program merytoryczny konferencji obejmuje ogólnie ponad sto wydarzeń, które zostały podzielone na ścieżki tematyczne, takie jak m.in. Biznes i Zarządzanie, Innowacje, Społeczeństwo, Współpraca Międzyregionalna oraz Zrównoważony Rozwój.

„Okragły stół” rządu i samorządu na Mazurach

- POLSKA POTRZEBUJE „OKRĄGŁEGO STOŁU”, PRZY KTÓRYM RZĄD ZASIĄDZIE Z SAMORZĄDAMI NA PARTNERSKICH ZASADACH - PODKREŚLAŁ MARSZAŁEK GUSTAW MAREK BRZEZIN PODCZAS VI EUROPEJSKIEGO KONGRESU SAMORZĄDÓW, KTÓRY W DNIACH 6-7 GRUDNIA ZGROMADZIŁ W MIKOŁAJKACH BLISKO 1000 UCZESTNIKÓW Z 25 KRAJÓW EUROPY.

Hasłem przewodnim tegorocznego kongresu to „Europa po pandemii: Jak odbudować lokalną gospodarkę?”. Wśród najważniejszych tematów, które omawiane były podczas paneli, znalazły się: finansowanie rozwoju regionów, smart-rozwiązania, współpraca transgraniczna oraz tworzenie sprzyjających warunków dla inwestycji.

Głównym tematem kongresu, poruszonym podczas sesji plenarnej była „Przyszłość idei decentralizacji – spór o zakres samorządności”.

Dyskusję, w której obok marszałka Brzezi- na udział wzięli prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak, poseł Krzysztof Gawkowski i minister Paweł Szefernaker, zdominował temat przewidywanych skutków wprowadzenia Polskiego Ładu.

- To „operacja na żywym organizmie”. Nie powinno się eksperymentować, pieniądze z Polskiego Ładu są pożyczone i przyszłe pokolenia będą musiały je spłacać - zwracał uwagę Gustaw Marek Brzezin. - Bardzo potrzebny jest dialog w celu skutecznego zainwestowania każdej złotówki. Konieczne jest powołanie czegoś w rodzaju „okrągłego stołu” rządowo-samorządowego - zaapelował Brzezin.

Program merytoryczny konferencji obejmował ponad 100 wydarzeń, które zostały podzielone na ścieżki tematyczne, takie jak m.in. Biznes i Zarządzanie, Innowacje, Społeczeństwo, Współpraca Międzyregionalna oraz Zrównoważony Rozwój.

Marszałek Brzezin wyraził nadzieję, że współpraca samorządu regionalnego z organizatorami kongresu w Mikołajkach będzie długotrwała.

- To jest duża wartość dla Warmii i Mazur, bo możemy w ten sposób promować region piękny, znany z przyrody, możliwości wypoczynku i turystyki. Możemy też pokazywać

region ambitny, region rozwijający się, który po raz kolejny w 100 procentach wykorzystuje środki z Unii Europejskiej i przygotowuje się też do następnej perspektywy. Kongres jest możliwością publicznej dyskusji w bardzo ważnych kwestiach, m.in. w zakresie wymiany doświadczeń w wymiarze międzynarodowym. Dzisiaj jest to największe spotkanie samorządowe w Polsce. Gośćmi około tysiąca uczestników, jest mnóstwo różnorodnych paneli. Spodziewam się, że ta dyskusja i wnioski po kongresie będą przynosiły jak najlepszy efekt dla rozwoju naszych regionów - ocenił marszałek województwa.

Podczas drugiego dnia kongresu uczestnicy rozmawiali o wykorzystywaniu unijnych funduszy na przełomie mijającej i następnej perspektywy unijnej. Wśród priorytetów na lata 2021-2027 uczestnicy dyskusji wymieniali między innymi walkę z ubóstwem, bezrobociem oraz wykluczenie komunikacyjne.

Podczas 6. Europejskiego Kongresu Samorządów w Mikołajkach dużym zainteresowaniem cieszył się również panel „Patriotyzm lokalny w gospodarce. Czy biznes regionalny może być alternatywą względem wielkich przedsiębiorstw?”.

W panelu „Zielony Ład z perspektywy regionalnej w kontekście wykorzystania funduszy europejskich w RPO” wziął udział Gustaw Marek Brzezin, marszałek województwa - W dobie zmian klimatu istotnym zadaniem jest dążenie do zrównoważonego rozwoju, w którym wzrost ekonomiczny nie będzie negatywnie oddziaływał na środowisko naturalne - mówił marszałek. - Chcemy się rozwijać gospodarczo, ale w naszym regionie troska o środowisko naturalne zawsze była priorytetem. Staramy się zachować równowagę pomiędzy postępem przemysłowym a zachowaniem walorów przyrodniczych.

Nie zabrakło także rozmów o wpływie współpracy transgranicznej na rozwój przedsiębiorczości i innowacji, współpracą JST z NGO podczas pandemii, wpływie parków technologicznych, miejskich transporcie elektrycznym czy cyfrowych samorządach.

Organizatorem wydarzenia była Fundacja Instytut Studiów Wschodnich, natomiast głównym partnerem samorząd województwa warmińsko-mazurskiego.

Podstawą naszego sukcesu jest urzeczywistnianie idei samorządności

Ze Zbigniewem Szczepańskim wójtem Gminy Chojnice, rozmawia Radosław Nosek

Podczas Europejskiego Kongresu Samorządów w Mikołajkach odebrał Pan nagrodę za zwycięstwo gminy Chojnice w Rankingu Finansowym Samorządów w kategorii gmin wiejskich. Jakiego działania samorządu zdecydowały o tym sukcesie?

Od ponad 31 lat mam przyjemność kierować piękną Gminą Chojnice. Praca daje mi wiele satysfakcji i pozwala angażować lokalną społeczność do aktywności zarówno gospodarczej, kulturalnej, oświatowej, czy turystycznej. Stale też poszukujemy inwestorów, uzbrajamy kolejne tereny, opracowujemy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i wraz z całą Radą Gminy staramy się stworzyć optymalne warunki do rozwoju biznesu. To przynosi efekty! Od wielu lat funkcjonuje u nas Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna w miejscowości Topole, w Lipienicach powstał duży kompleks handlowo usługowy. Aby przyciągnąć inwestorów, trzeba

być atrakcyjnym. Nasz sposób to przede wszystkim zachęty finansowe w postaci ulg podatkowych premiujących zatrudnienie i rozwój firm. Dobra jakość infrastruktury komunalnej, atrakcyjne położenie i otwartość zwiększają nasze szanse.

Bez wątpienia przyznam, że sekret efektywnego zarządzania finansami tkwi w ludziach. Tak to już jest, że na początku i na końcu każdego procesu jest człowiek - w samorządzie to przede wszystkim mieszkańcy, potem inwestorzy, turyści, goście i w końcu zespół ludzi którymi zarządzam, i z którymi współpracuję. Efektywność mierzy się sukcesami. Muszę tu nieskromnie przyznać, że ostatni czas mimo wielu trudności, jest dla Gminy Chojnice bardzo dobry i możemy pochwalić się wieloma szeroko zakrojonymi inwestycjami. Corocznie w ostatnich latach na inwestycje przeznaczamy kwotę ok. 40 mln zł tj. 1/3 budżetu. Warto choćby wspomnieć o zmodernizowanej ul. Podgórznej i otoczeniu plaży w znanej w całej Polsce miejscowości turystycznej - Swornegacie, która stała się teraz reprezentacyjną promenadą wiodącą z centrum wsi na urokliwą plażę nad j. Karszińskim. (wartość inwestycji 5 mln zł) Udało się także zmodernizować molo w Charzykowach - kolebce polskiego żeglarstwa za kwotę 1,5 mln zł. To tylko 2 przykłady. Łącznie w roku 2021 na inwestycje przeznaczaliśmy 60 mln zł. Każdego roku ok. 20 mln zł przeznaczamy na budowę dróg oraz brakujących odcinków ścieżek rowerowych, których sieć w gminie Chojnice liczy już ponad 100 km.

Bezpośrednią przyczyną naszego sukcesu i I miejsca w rankingu zamożności gmin jest oczywiście gigantyczna transakcja związana ze sprzedażą firmy POLCOM. Firmę za ponad miliard złotych sprzedała osoba fizyczna. Z tego tytułu musiała zapłacić prawie 260 mln zł podatku dochodowego od osób fizycznych. Zgodnie z przepisami - 38,23 proc. podatku dochodowego trafia do Gminy, w której sprzedający mieszka. I tak, w kolejnym roku,

86 mln zł z tytułu podatku dochodowego trafiło właśnie do naszej Gminy. Otrzymaliśmy też 2 proc. opłaty od czynności cywilnoprawnych związanych ze sprzedażą. W rezultacie, w wyniku tylko tej jednej transakcji, Gmina otrzymała dodatkowo około 100 mln zł.

Jakie są główne kierunki rozwoju gminy?

Warto tu wspomnieć o filarach i o wektorach rozwoju. Myślę, że przyczyną naszego sukcesu jest urzeczywistnianie idei samorządności w takiej bardzo praktycznej i pragmatycznej odsłonie. Przyjęliśmy założenie, że to Mieszkańcy poprzez swoich przedstawicieli mogą bezpośrednio wpływać na kształt życia w Małej Ojczyźnie. Dlatego duży nacisk położyliśmy na zebrania wiejskie, konsultacje, a także powołanie nieformalnego organu doradczego Wójta jakim jest - Kolegium Rady.

Biorąc pod uwagę wiele lat doświadczeń, udało się nam wypracować strategię działania, w której w znacznej mierze stawiamy na atrakcyjność osadniczą gminy i jej rozwój gospodarczy. Te dwa wektory dają nam możliwość rozwijania się w taki sposób, aby pozostając przyjaznym miejscem do zamieszkania i wypoczynku, rozwijać przemysł i usługi, dzięki którym powstają miejsca pracy.

Efekty daje się zauważyć już od kilku lat. Jesteśmy jedną z niewielu gmin w Polsce, w której od lat utrzymuje się dodatni bilans demograficzny. W 1990 roku gmina liczyła 14 tys. Mieszkańców, a w lutym 2021 roku urodziła się 19-tysięczna mieszkanek. Podobnie w aspekcie atrakcyjności ekonomicznej regionu, Gmina Chojnice zrobiła duże postępy. Udało się zagospodarować tereny w sąsiedztwie Specjalnej Pomorskiej Strefy Ekonomicznej, w których prężnie działa wiele firm, produkujących i sprzedających nie tylko w Europie ale i na całym świecie. Dają zatrudnienie blisko 2 tys. osób. To oczywiście, że tak duży wzrost

dochodów własnych to ogromny impuls do prowadzenia inwestycji na szerszą niż dotychczas skalę. To bardzo cieszy, zwłaszcza gdy ogólnopolski trend jest taki, że budżety samorządowe się kurczą.

Wracając do pytania - filarami rozwoju w naszej gminie są przede wszystkim: kapitał ludzki, i bogactwo natury, a z tym wiąże się atrakcyjność turystyczna. Wierzę w ludzi i w ich możliwości. Staram się razem ze współpracownikami podejmować liczne działania rozwijające lokalną społeczność - wspierając organizacje pozarządowe i współpracując w ramach inicjatyw lokalnych. Budżet na ten cel w roku 2022 zaplanowano na kwotę ponad 700 tys. złotych. To rekordowa suma! Jeśli chodzi zaś o turystykę i bogactwo przyrody, podstawą do działania jest dla mnie zrównoważony rozwój, który bilansuje z jednej strony potrzeby przedsiębiorców z branży turystycznej, z drugiej chroni dziedzictwo przyrodnicze i premiuje postawy proekologiczne.

Samorządy obawiają się, że tracą na Polskim Ładzie. Czy Pan też tak uważa?

Podzielim obawy wielu samorządów. Zapowiedziana w „Polskim Ładzie” zmiana w CIT i PIT, w tym podwyższenie kwoty wolnej od podatku oraz zniesienie odpisu od podatku zasadniczej części składki na Narodowy Fundusz Zdrowia, znacząco obniży dochody samorządów. Przewidziano rekompensatę z tego tytułu i tutaj nasz samorząd nie wygląda najgorzej. Prognozuję, że dzięki korzystnym dla nas przelicznikom możemy zyskać na „Polskim Ładzie”. Zastrzegam jednak, że w tym miejscu wypowiadam się w imieniu Samorządu. Największym plusem Polskiego Ładu jest to, że pieniądze z niego idą również na inwestycje w gminach. A więc ludzie zarabiają pracując, nie otrzymują pieniędzy za darmo.

Zakończyły się właśnie konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwoju Gminy Chojnice na lata 2021-2030. Jakiego są najważniejsze założenia tej strategii?

Cele strategiczne rozwoju Gminy Chojnice oparliśmy o trzy wymiary: społeczny, gospodarczy i przestrzenny. Z punktu widzenia naszej wspólnoty istotne było w pierwszej kolejności sprecyzowanie misji i wizji dla dynamicznie rozwijającego się samorządu. W toku prac nad strategią sformułowaliśmy misję w ten sposób: „Gmina Chojnice chroni środowisko naturalne oraz zachowuje zasady zrównoważonego rozwoju, gwarantuje wysoką jakość życia mieszkańców, a także wykorzystuje znaczącą wartość potencjału turystycznego.” Natomiast jeśli chodzi o wizję to przyjęliśmy, że „W 2030 roku Gmina Chojnice będzie zapewniać mieszkańcom wysoki standard jakości życia w optymalnych wa-

Kaszubski Dom Rękodzieła Ludowego w miejscowości Swornogacie

runkach ekologicznych. Stabilny i trwały wzrost gospodarczy, oparty na unikatowej ofercie turystycznej, będzie realizowany przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy i ich organizacje będą się aktywnie angażować w działania na rzecz lokalnej wspólnoty.”

Dopiero w tak ustalonej perspektywie można było przyjąć ważne założenia naszej strategii. Warto tu wspomnieć o kilku kluczowych działaniach - ujętych w ramach celów strategicznych i rozwijanych potem przy użyciu kierunków działań na poziomie operacyjnym. Są to przede wszystkim:

nowoczesna infrastruktura publiczna, tworzenie warunków do budowy silnej gospodarki w gminie Chojnice, czy sprawny system usług i gminnych polityk publicznych.

Strategia, którą mam nadzieję za chwilę przyjmie, będzie dla nas punktem odniesienia do dalszych działań i aktywności. Pozwoli również uwzględnić interesy różnych grup społecznych i daje szerszą perspektywę na rozwój w przyszłości. To bardzo ważne z punktu widzenia mieszkańców i samorządu, który wspólnie tworzymy.

Inscenizacja szarzy 18 Pułku Ułanów Pomorskich pod Krojantami - impreza plenerowa współfinansowana przez Gminę Chojnice i Ministerstwo Obrony Narodowej

Mimo pandemii to był do bry rok dla Podlaskiego

Z marszałkiem województwa podlaskiego Arturem Kosickim, rozmawia Marcin Prynda

Spotykamy się pod koniec roku. To dobry czas na podsumowania. Jaki był ten rok? Na ile pandemia wpłynęła na kondycję Województwa Podlaskiego?

– Może pana zdziwi, ale to był dobry rok, rok stabilnego rozwoju. I to mimo pandemii i trudnych warunków, jakie wymusiła. Na pewno w pewien sposób zweryfikowała ona nasze potrzeby i plany. Jednak udało się nam, jako samorządowi województwa, utrzymać wysokie wydatki na inwestycje w kluczowych sektorach, m.in. w ochronie zdrowia i transporcie.

Uruchomiliśmy także autorski pomysł – Fundusz Wsparcia Gmin i Powiatów, z którego skorzystało już 40 samorządów. I który nadal cieszy się wielkim powodzeniem. Jeszcze nie zaczął się 2022 rok, a już wnioski od samorządów wyczerpały przeznaczoną na niego pulę.

Duże nakłady przeznaczaliśmy na Ochotnicze Straże Pożarne, odnawialne źródła energii, rolnictwo. Zwiększyliśmy wydatki także na sport w regionie, tu przywołam drużynę Team Podlaskie, którą powołałiśmy, i do której weszli zawodnicy z regionu z różnych dyscyplin. Są wizytówką regionu i dlatego otrzymują wsparcie finansowe.

To pierwsza taka inicjatywa samorządowa w Polsce.

O naszej kondycji niech świadczy także fakt, że uniknęliśmy zaciągnięcia blisko 50-milionowego kredytu, który był wpisany do budżetu. Nie był nam potrzebny. To zasługa racjonalnie prowadzonej gospodarki finansowej. I oczywiście, mieszkańców Podlaskiego. Zawsze podkreślam, że mieszkańcy, ich energia, zapał i praca, przekładają się rozwój naszego województwa, pracując na jego sukces.

Skoro pandemia nie pokrzyżowała planów Województwa Podlaskiego, to jakie działania zostały podjęte?

– Jako samorząd szybko zareagowaliśmy już na początku wybuchu pandemii, czyli w 2020 roku, a w obecnym, kończącym się właśnie roku, konsekwentnie nie odpuszczaliśmy. Wspieraliśmy biznes i służbę zdrowia, dwa filary, tak ważne w tych trudnych czasach. Trzeba pamiętać, że podlascy przedsiębiorcy pracują na konkurencyjność naszego regionu, a ochrona zdrowia pozwala zabezpieczyć najważniejsze – życie i zdrowie. Dlatego skierowaliśmy tam duże środki – z budżetu województwa i Unii Europejskiej.

Dla naszego biznesu, w tym i w poprzednim roku, prowadziliśmy działania ochronne, zabezpieczające przed negatywnymi skutkami pandemii. Nazwaliśmy je Podlaski Pakiet Gospodarczy. Do tej pory – w jego ramach – przekazaliśmy na pomoc firmom prawie 220 mln zł. Były to dotacje na kapitał obrotowy, pożyczki, dofinansowanie do wynagrodzeń, boni antywirusowy. Pomogliśmy 11 tysiącom przedsiębiorstwom, uratowaliśmy blisko 19 tysięcy miejsc pracy.

Specjalny pakiet wsparcia skierowaliśmy też do placówek ochrony zdrowia. 14 jednostek: szpitale, stacje pogotowia ratunkowego i stacja sanitarno-epidemiologiczna otrzymało pomoc finansową. Kupiło za nią sprzęt i aparaturę, m.in.: defibrylatory, respiratory, kardiomoniitory, ultrasonografy, pompy infuzyjne, ambulanse, łóżka specjalistyczne, a także środki ochrony osobistej dla pracowników

służby zdrowia. Dzięki dotacjom szpitale mogły wykonać również niezbędne prace remontowe, przygotowujące do leczenia zakażonych, jak i przebudowy szpitalnych oddziałów ratunkowych (na przykład w Dziecięcym Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Białymstoku)

Te działania przełożyły się na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców województwa, pozwoliły przejść przez fale pandemii spokojnym krokiem.

Niedawno na spotkaniu w sprawie nowej perspektywy finansowej, obecny na nim Christopher Todd, dyrektor wydziału ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej, pochwalił Podlaskie za inicjatywy, jakie podejmowało województwo w odpowiedzi na pandemię.

A jak województwo przygotowuje się na wypadek wzrostu zachorowań?

Nasze szpitale są zabezpieczone. Ewentualne potrzeby pokrywamy z budżetu województwa. Chociażby w listopadzie przekazaliśmy 1 mln zł na zakup sprzętu i aparatury medycznej w związku z COVID-19 dla szpitala wojewódzkiego w Białymstoku. Ten sprzęt pozwoli na taką organizację leczenia pacjentów i pracy personelu, aby można było zminimalizować ryzyko „przemieszczania się” wirusa. Doposażonych zostanie pięć oddziałów: neurologii, chirurgii, oddział COVID, ginekologiczny, położniczy oraz neonatologii z patologią i intensywną terapią.

Podkreślam, cały czas monitorujemy sytuację. I na bieżąco reagujemy. Mamy już doświadczenie, jak to robić, wypracowane procedury, świetny zespół w urzędzie marszałkowskim. Jesteśmy przygotowani.

Poza tym, pamiętamy nie tylko o zdrowiu i gospodarce. Chcemy również zabezpieczyć inne potrzeby mieszkańców. W październiku zwiększyliśmy z 15 do 35 mln zł pulę w konkursie unijnym na wprowadzenie e-usług w urzędach i jednostkach samorządowych. I tak np.: Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego rozwinię usługi cyfrowe w swoich gminach, powiat bielski w zarządzie dróg, a spółka Wodociągi i Kanalizacje Miejskie w Augustowie wdroży elektroniczną obsługę klientów. Bardzo atrakcyjną ofertę przygotowuje też nasza jednostka samorządowa Książnica Podlaska – bez wychodzenia z domu można będzie oglądać relacje z ciekawych wydarzeń kulturalnych, spotkań autorskich, brać udział w szkoleniach.

Jakie plany, poza antycovidowymi, ma Województwo Podlaskie?

– Pod koniec listopada, jako zarząd województwa, przedstawiliśmy radnym sejmiku

ku projekt budżetu na 2022 rok. To kolejny krok na drodze stabilnego rozwoju i racjonalnej gospodarki.

Zgodnie z nim, dochody województwa mają wynieść ponad 548 mln zł, z kolei wydatki ponad 664 mln zł. Planujemy też mniejszy deficyt niż w roku bieżącym. Ma przekroczyć zaledwie 16 mln zł (w 2021 r. zaplanowaliśmy 97 mln zł). Nadwyżka operacyjna na początku roku wyniesie 88 mln zł.

Jako samorząd, przeznaczymy jeszcze więcej pieniędzy na zdrowie, transport, sprawy społeczne, rekordowe środki pójdu sport, a dzięki wsparciu z Rządowego Funduszu Polski Ład – również rekordowe na kulturę.

Poza tym, planowanych jest wiele ważnych inwestycji, jak: przebudowy i remonty dróg wojewódzkich, szpitale czy jednostek kultury.

Przyszły rok będzie dla nas również ważny pod kątem inwestycji unijnych. To czas, kiedy mamy negocjować kształt naszego programu regionalnego. A chcemy przygotować taki program, który będzie efektywnie służył mieszkańcom i skutecznie wdrażał fundusze europejskie.

Na jakim jesteście etapie?

– Na finiszu, jeśli chodzi o przygotowania. Mamy projekt nowego programu i przedstawiliśmy go mieszkańcom. Do 29 grudnia czekamy na ich uwagi i wnioski. Bo to nasz wspólny program i chciałbym, aby odpowiadał na potrzeby i oczekiwania ludzi. Oni są jego jedynymi beneficjentami.

A jest nad czym pracować. Do dyspozycji będziemy mieli 1,25 mld euro. To rekordowy dla nas budżet, o 37 mln euro większy niż jego odpowiednik, realizowany w latach 2014-2020.

W projekcie przedstawiamy naszą propozycję podziału funduszy, zgodnie z wytycznymi krajowymi i unijnymi, i przede wszystkim – mottem naszej strategii rozwoju, która brzmi „Ambitne Podlaskie”.

Jeden z najbardziej teraz aktualnych tematów to sytuacja na granicy polsko-białoruskiej. W jaki sposób wpływa na mieszkańców w Podlaskiem?

– Dzięki służbom mundurowym, pracującym na granicy polsko-białoruskiej, mieszkańcy czują się bezpiecznie. Straży Granicznej, Policji, Wojsku Polskiemu jesteśmy za to bardzo wdzięczni. Ale w gminach przyległych do granicy sytuacja nie jest łatwa. Generuje zadania nowego typu oraz koszty, których lokalny samorząd nie jest w stanie sam udźwignąć.

Dlatego na ostatniej sesji sejmik województwa przychylił się do prośby o wsparcie, z jaką zwrócił się wójt gminy Kuźnica Paweł Mikłasz. Lokalny samorząd od początku sytuacji kryzysowej wspiera przebywające na jego terenie jednostki. Przy pomocy Ochotniczej Straży Pożarnej i mieszkańców codziennie są przygotowywane i dostarczane ciepłe posiłki dla znacznej liczby stacjonujących tam żołnierzy Wojska Polskiego, Straży Granicznej, Wojska Obrony Terytorialnej i Policji. Kończą się jednak pieniądze zarezerwowane w budżecie gminy na zarządzanie kryzysowe. Sejmik postanowił więc przekazać jej 100 tys. zł. Fundusze mają być wykorzystane na działania związane z zarządzaniem kryzysowym. Chodzi tu m.in. o przygotowanie kuchni polowych i posiłków dla stacjonujących na terenie gminy mundurowych.

To nowa sytuacja, uczymy się jej. Musimy być w tym razem i wspierać się w każdy możliwy sposób.

A czego można życzyć Marszałkowi Województwa Podlaskiego na 2022 rok?

– Poza wykonaniem budżetu, realizacją ważnych inwestycji, o których tu mówiłem, moim marzeniem, jako marszałka, jest zatrzymanie młodych ludzi w regionie. Ale to nie tylko marzenie. To także plan, który konsekwentnie realizuję razem z zarządem i sejmikiem województwa.

Wszyscy pracujemy na to, by młodzi ludzie mieli tu, w Podlaskiem, dobre perspektywy rozwoju. Oni są naszym największym dobrem i najlepszą prognozą na przyszłość. A, że jako region jesteśmy gościnni, więc liczę, że uda nam się nie tylko ich zatrzymać, ale również zaprosić ich kolegów z innych stron Polski. Podlaskie to najlepsze miejsce do życia – tak mówią sondaże. I ja się z nimi w pełni zgadzam. Tylko u nas można żyć blisko natury i jednocześnie korzystać z wszelkich udogodnień cywilizacji. Warto się o tym przekonać. Zapraszam.

Raben

90 YEARS

OD 90 LAT WSPÓLNIE NADAJEMY BIEG ZIELONEJ LOGISTYCE

DZIĘKUJEMY, ŻE JESTEŚCIE Z NAMI!

GŁOSUJ NA EKO PROJEKTY
www.raben90years.com

eco₂way

DBAMY O WARTOŚĆ POLSKIEGO PIENIĄDZA

Nagroda Gospodarcza Prezydenta RP

Zdecydowałem się ją przyznać, dlatego że ostatnie dwa lata – a zwłaszcza poprzedni rok, ale w dużej części i ten – był to czas bardzo trudny także dla mnie jako Prezydenta, który martwi się o bezpieczeństwo Rzeczypospolitej. Chodzi także o bezpieczeństwo gospodarcze, a jego niezwykle ważną częścią jest bezpieczeństwo systemu bankowego.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda
– listopad 2021

Bank Światowy

Niezwykle ważne jest bezprecedensowe wsparcie, jakiego władze udzieliły w celu ochrony dochodów, ochrony miejsc pracy. Należy docenić rolę zarówno Narodowego Banku Polskiego, jak i rządu.

Gallina Vincelette, dyrektor Banku Światowego na Unię Europejską, dla portalu „Obserwator Finansowy”
– listopad 2021

Prezes NBP prof. Adam Glapiński laureatem głównej nagrody „Polski Kompas 2021”

Za bezkompromisowe, przemyślane i skuteczne decyzje podejmowane przez bank centralny w czasie kryzysu, za złoto, którego wciąż przybywa w skarbcu Narodowego Banku Polskiego, za niezależność i spokój godny władzy finansowej kraju.

„Polski Kompas” – październik 2021

Międzynarodowy Magazyn CFI.co

Uzasadnienie decyzji przyznania nagrody „Najlepiej zarządzany bank centralny w Europie w 2021 roku”: Pod kierownictwem prof. Adama Glapińskiego NBP błyskawicznie zareagował na pojawienie się pandemii, co pozwoliło uchronić polską gospodarkę przed spełnieniem się najgorszego scenariusza głębokiej recesji i wysokiego bezrobocia. Narodowy Bank Polski, a przez to i Polska, jest liderem w zakresie walki z gospodarczymi skutkami pandemii.

Capital Finance International – kwiecień 2021